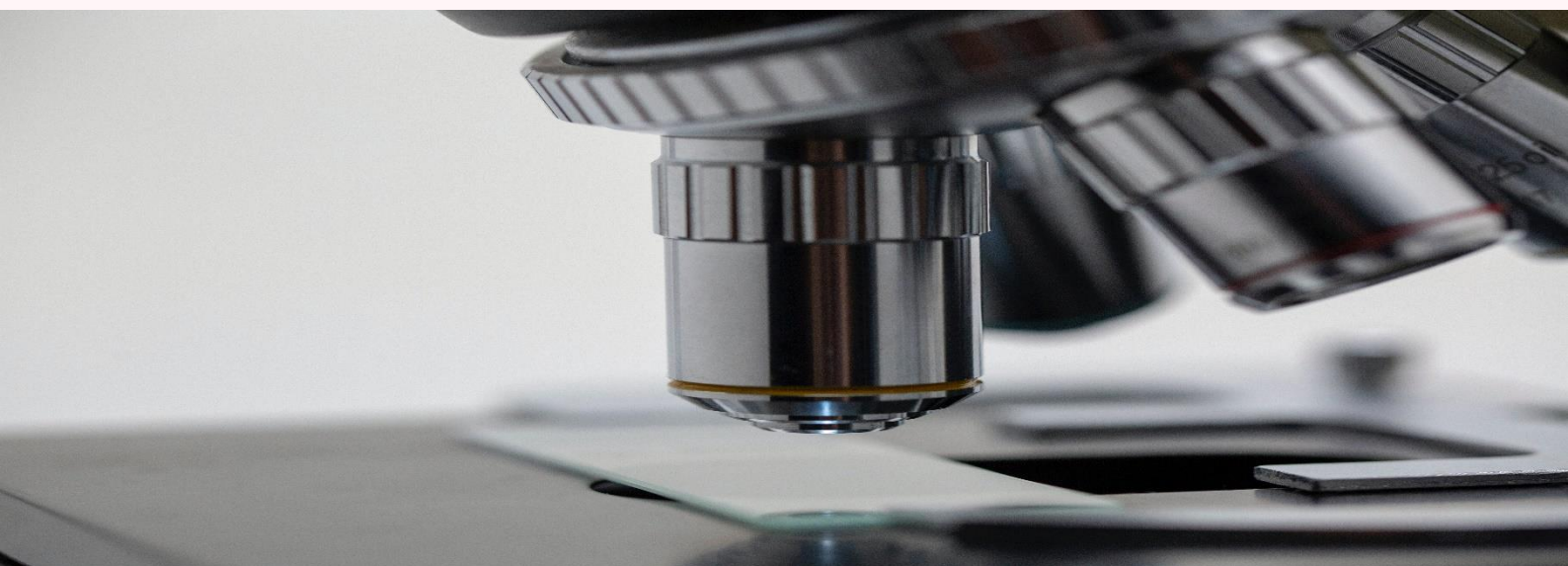

Riksrevisjonens rapport om bidrags- og oppdragsprosjekter ved statlige universiteter og høyskoler – behandling av kostnader for å hindre krysssubsidierting

Rapportert i Dokument 1 (2021–2022)

Forsidebilde: Mikroskop, Michael Longmire/Unsplash

ISBN 978-82-8229-517-8

Mottaker: Kunnskapsdepartementet

Revisjonen er gjennomført som en del av Riksrevisjonens kontroll av disposisjoner i henhold til lov om Riksrevisjonen § 9 første ledd, instruks om Riksrevisjonens virksomhet § 3b, Riksrevisjonens faglige retningslinjer for etterlevelsesrevisjon og INTOSAIs standard for etterlevelsesrevisjon (ISSAI 4000).

Innhold

1	Sammendrag	5
2	Innledning	6
3	Revisjonens mål og problemstillinger	10
3.1	Mål og problemstillinger	10
4	Revisjonskriterier	11
4.1	Kriterier for begge problemstillingene – oppdragsprosjekter og bidragsprosjekter	11
4.2	Kriterier for problemstilling 1 – oppdragsprosjekter	12
4.3	Kriterier for problemstilling 2 – bidragsprosjekter.....	12
5	Metoder	13
6	Funn	15
6.1	TDI-modellen er i hovedsak innført.....	16
6.2	Manglende vurdering av faglig interesse for bidragsprosjekter	17
6.3	Mangler ved budsjettering av BOA-prosjekter	19
6.4	Manglende dokumentasjon av kostnader	21
6.5	Tap føres i hovedsak mot virksomhetskapitalen	22
7	Konklusjoner	24
	Vedlegg	0
	Vedlegg 1: Funn ved virksomhetene	1

Figuroversikt

Figur 1	Kostnader BOA-prosjekter	7
Figur 2	Samlet oversikt over funn.....	15
Figur 3	Dokumentert vurdering av faglig interesse.....	18
Figur 4	Budsjettering av BOA-prosjekter.....	19
Figur 5	Budsjettert fortjeneste på oppdragsprosjekter	20
Figur 6	Dokumentasjon av kostnader på kontrollerte prosjekter	22
Figur 7	Kontrollerte oppdragsprosjekter med tap i perioden 2019–2020	23

Tabelloversikt

Tabell 1	Oversikt over UH-virksomhetenes inntekter	8
Tabell 2	Innføring av TDI-modellen og bruk av modell i de kontrollerte prosjektene	17

1 Sammendrag

Universiteter og statlige høyskoler skal blant annet tilby høyere utdanning basert på det fremste innenfor forskning. Den enkelte institusjon har ansvar for at forskning og utdanning holder høy internasjonal kvalitet og gjennomføres effektivt i overensstemmelse med lover og regler. Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) skal organiseres som prosjekter og det skal blant annet utarbeides budsjett og regnskap som viser alle direkte og indirekte kostnader. Det er viktig å identifisere og dokumentere både direkte og indirekte kostnader for å unngå kryssubsidiering. Den største kostnaden i BOA-prosjekter er ofte knyttet til bruken av arbeidstimer.

Kryssubsidiering vil si at inntekter fra én aktivitet benyttes til å finansiere en annen aktivitet, noe som kan medføre at virksomhetene har færre midler å benytte for å løse sine øvrige oppgaver. I tillegg kan det skade konkurransen i et marked ved at konkurranseutsatte tjenester tilbys til en lavere pris enn de koster å produsere.

Målet med revisjonen er å kontrollere om universiteter og høyskoler sikrer at behandling av kostnader i BOA-prosjekter er i tråd med gjeldende regelverk. Dette innebærer å kontrollere om universiteter og høyskoler sikrer at det ikke foregår kryssubsidiering mellom mottatt bevilgning og BOA-prosjekter.

Sentrale kriterier for å besvare revisjonens problemstillinger har vært hentet fra *lov om universiteter og høyskoler, bestemmelser om økonomistyring i staten, reglement for statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksje* og reglementets veileder og tildelingsbrev til universiteter og høyskoler.

Revisjonen omfatter ti universiteter og høyskoler. For å besvare problemstillingene har vi innhentet dokumentasjon av utvalgte prosjekter og intervjuet alle virksomhetene i utvalget. Ved behov har vi skriftlig bedt om utfyllende informasjon. Vi har sammenstilt og analysert alle dokumenter og svar på spørsmål som vi har fått.

Revisjonen konkluderer med at virksomhetene i liten grad sikrer at reelle kostnader belastes BOA-prosjektene. Det er dermed en risiko for at det skjer kryssubsidiering i strid med regelverket.

Revisjonen viser at

- det er vesentlige mangler ved virksomhetenes budsjettering og dokumentasjonen som ligger til grunn for prosjektregnskapene
- virksomhetene ikke i tilstrekkelig grad har sikret at bidragsprosjekter styrker fagutviklingen i virksomhetene.

Når det mangler dokumentasjon av tidsbruk i prosjektene, kan ikke virksomhetene identifisere og dokumentere at alle kostnadene er korrekt belastet prosjektene. Når det ikke er budsjettert med en rimelig fortjeneste i oppdragsprosjekter, kan det skade konkurransen i markedet. Når det mangler vurdering av faglig interesse, kan det føre til en risiko for at det blir benyttet bevilgning til aktiviteter som ikke er forankret i virksomhetens styre og ledelse.

Utkast til rapport ble lagt fram for Kunnskapsdepartementet ved brev 16. april 2021. Departementet har i brev 5. mai 2021 gitt kommentarer til rapportutkastet. Kommentarene er i hovedsak innarbeidet i endelig rapport.

2 Innledning

Universitets- og høyskolesektoren (UH-sektoren) er underlagt Kunnskapsdepartementet (KD) og består av 21 offentlige universiteter og høyskoler.

Universiteter og statlige høyskoler skal tilby høyere utdanning som er basert på det fremste innenfor forskning, og de skal utføre forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid. Den enkelte institusjon har et selvstendig ansvar for at forskning og utvikling, som er den faglige delen av virksomheten, gjennomføres effektivt i overensstemmelse med lover og regler og holder høy internasjonal kvalitet.

I revisjonen har vi kontrollert om statlige universiteter og høyskoler sikrer at alle kostnader ved bidrags- og oppdragsprosjekter (BOA-prosjekter) er belastet prosjektene i tråd med gjeldende regelverk.

Dersom inntekter fra én aktivitet benyttes til å finansiere en annen aktivitet, foregår det en krysssubsidierting. En krysssubsidierting mellom ordinær bevilgning og bidrags- eller oppdragsfinansiert aktivitet kan medføre at virksomhetene har mindre av grunnbevilgningens midler å benytte for å løse sine øvrige oppgaver enn det som var meningen. Videre kan krysssubsidierting skade konkurransen i markedet ved at virksomheter i UH-sektoren kan tilby konkurranseutsatte tjenester til en lavere pris enn sine konkurrenter.

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet

Bidragsfinansiert aktivitet ved universiteter og høyskoler er ofte delvis finansiert av bevilgninger, i tillegg til at virksomhetene mottar tilskudd fra eksterne finansieringskilder, som for eksempel Norges forskningsråd og regionale forskningsfond. Bidragsfinansierte prosjekter kan også være fullfinansiert av en ekstern bidragsyter. Det vil i begge tilfeller normalt ligge til grunn en søknad fra universitetet/høyskolen. Det er primært institusjonen som nyter godt av bidraget, og det er ikke krav om motytelse til bidragsyteren.

Oppdragsfinansiert aktivitet ved universiteter og høyskoler er finansiert av midler fra eksterne oppdragsgivere til et bestemt prosjekt. Midlene kan komme fra både privat og offentlig sektor, og oppdragene er ofte utlyst som en anbudskonkurranse med flere deltakere. Når en avtale inngås, vil det være et krav om motytelse fra institusjonen. Oppdragsprosjekter skal som hovedregel fullfinansieres av oppdragsgiveren, og det skal beregnes en rimelig fortjeneste.

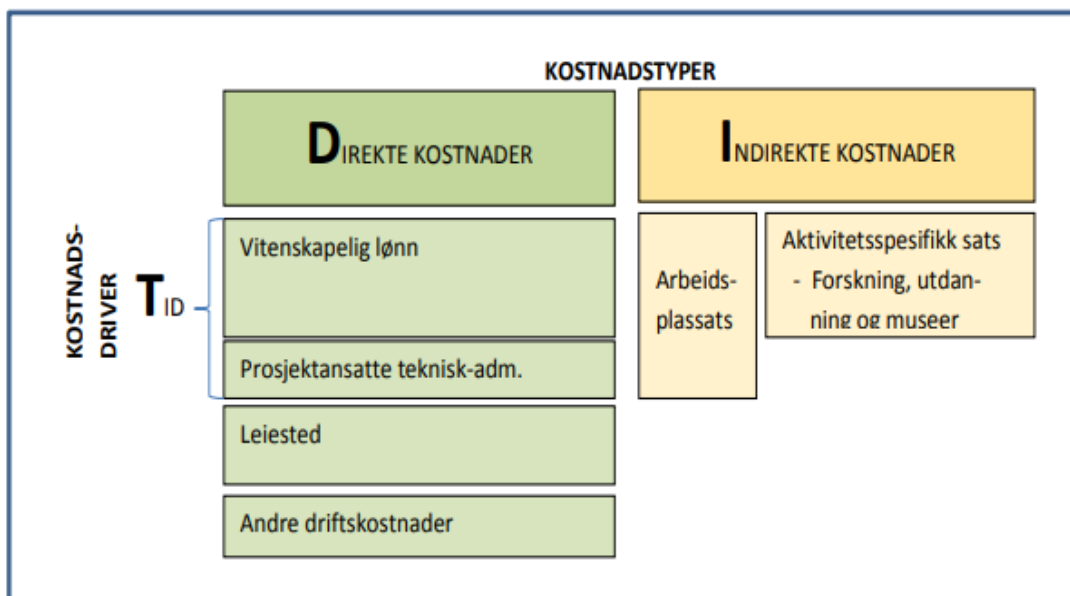
Kilde: Reglement for statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer og veileder til dette reglementet, rundskriv F-07-13 av 26. august 2013.

For å sikre at kostnader er belastet BOA-prosjektene i tråd med gjeldende regelverk, er det viktig at både direkte og indirekte kostnader tilknyttet prosjektene identifiseres og dokumenteres. De største direkte kostnadene i BOA-prosjekter er som regel lønnrelaterte kostnader for tidsbruk. Personellens tidsbruk gir ofte også indirekte kostnader, som er prosjektets andel av felleskostnader, for eksempel husleie og kontormateriell.

UH-sektoren utviklet en egen nasjonal totalkostnadsmodell, TDI-modellen, i 2012. Formålet med modellen er å synliggjøre alle direkte og indirekte kostnader i forskningsprosjekter, både i prosjektbudsjettene og -regnskapene. Utfordringene med prosjektbudsjettene og -regnskapene har hovedsakelig vært knyttet til tidsbruk i stillinger for vitenskapelig ansatte, leiestedskostnader og å beregne reelle indirekte kostnader. Modellen skal bidra til bedre ressursstyring og finansiering av

reelle kostnader i forskningsprosjekter. Den dekker direkte kostnader, som er knyttet til bestemte aktiviteter, og indirekte kostnader, som felleskostnader fordelt på de enkelte prosjektene. Både direkte lønns- og personalkostnader og indirekte kostnader knyttes til personellens tidsbruk på prosjektene.¹

Figur 1 Kostnader BOA-prosjekter

Kilde: Arbeidsgruppe nedsatt av UHRs økonomiutvalg²

Figur 1 viser TDI-modellen med kostnadsdrivere for direkte og indirekte kostnader. Direkte kostnader er først og fremst lønn til vitenskapelig ansatte som gjennomfører forskningsprosjektet og driftsmidler. I tillegg inngår leie av nødvendige støttetjenester for å gjennomføre prosjektet, det vil si laboratorier med vitenskapelig utstyr, driftsmateriell og teknisk støttepersonell. Indirekte kostnader er øvrige støttetjenester, som fellestjenester (bibliotek, IT og fellesadministrasjon) og lokal støtte (kontorplasser og lokal ledelse og administrasjon).³

Før TDI-modellen ble innført, var det vanlig praksis i sektoren å benytte en modell i forskningsprosjekter som legger til grunn at indirekte kostnader tilsvarer 40 prosent av lønnskostnadene og de sosiale kostnadene. Modellen brukes fortsatt når et prosjektets omfang og kompleksitet tilsier at det kan brukes en enklere beregningsmodell enn TDI-modellen.⁴

Vesentlighet og risiko

Det er viktig at virksomhetene benytter bevilgede midler for å løse oppgavene i henhold til forutsetningen og ikke benytter disse midlene til å finansiere BOA-prosjekter. I tilfeller der universiteter og høyskoler påtar seg oppdrag i konkurranse med andre aktører, er det vesentlig for konkurransen i markedet at det ikke foregår krysssubsidiering. Dersom en virksomhet tilbyr konkurranseutsatte

¹ Tildelingsbrev til universiteter og høyskoler for 2015, punkt 4.6 og presentasjon fra Norsk forskningsråd (<https://narma.no/wp-content/uploads/2016/12/TDI-modellen-erfaringer-Forskningsr%c3%a5det-NH.pdf>).

² Modell for totale kostnader i forskningsprosjekter (TDI-modellen) - Notat (Arbeidsgruppe nedsatt av UHRs økonomiutvalg - 2012)

³ Modell for totale kostnader i forskningsprosjekter (TDI-modellen) - Notat (Arbeidsgruppe nedsatt av UHRs økonomiutvalg - 2012)

⁴ Tildelingsbrev til universiteter og høyskoler for 2015.

tjenester til en lavere pris enn sine konkurrenter fordi disse er «subsidiert» av grunnbevilgningen til virksomheten, vil kryssubsidieringen skade konkurransen i markedet.

En vesentlig del av universitetenes og de statlige høyskolenes inntekter kommer fra BOA-prosjekter. Tabell 1 viser samlede inntekter i 2019 for alle de 21 virksomhetene.

Tabell 1 Oversikt over UH-virksomhetenes inntekter

Inntekter 2019	Beløp i 1000 kr
Bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	35 757 425
Inntekter fra bidragsprosjekter	6 999 917
Inntekter fra oppdragsprosjekter	809 850
Andre inntekter (gaver, salg m.m.)	2 339 549
Sum inntekter alle 21 virksomheter	45 906 741

Kilde: Database for statistikk om høgre utdanning

Tabell 1 viser at UH-virksomhetene mottok en rammebevilgning fra Kunnskapsdepartementet på til sammen 35,7 milliarder kroner i 2019. I tillegg disponerte virksomhetene andre inntekter på drøyt 10 milliarder kroner. Av disse utgjorde inntekter fra BOA-prosjekter 7,8 milliarder kroner, det vil si 17 prosent av de samlede inntektene i sektoren.⁵

Kunnskap om sektoren gjennom tidligere revisjoner og en kartlegging som ble foretatt av Riksrevisjonen i 2019, viser at det er en risiko for at ikke alle påløpte kostnader blir registrert i prosjektregnskapene. Det øker risikoen for at midler som er bevilget til virksomheter i UH-sektoren for å finansiere offentlige tjenester, benyttes til å finansiere BOA-prosjekter.

Kartleggingen som ble foretatt i 2019, viser videre at det er en risiko for at universiteter og høyskoler ikke har tilfredsstillende systemer og rutiner for å registrere arbeidstid. Tidsbruken på BOA-prosjektene er grunnlaget for å beregne både direkte og indirekte kostnader som føres på prosjektene. Manglende oversikt over tidsbruk medfører en risiko for at ansatte jobber mer på prosjektene enn hva som framgår av prosjektregnskapene. Det igjen medfører en risiko for at kostnader til merarbeidet blir belastet bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet i stedet for BOA-prosjektene.

Kunnskapsdepartementet har fulgt opp Riksrevisjonens tidligere funn i brev til virksomhetene og uttrykker en klar forventning om at den enkelte institusjon beregner en rimelig fortjeneste på oppdragsprosjekter slik regelverket tilsier. Departementet viser videre til at kalkulert fortjeneste bør dokumenteres.⁶

Regnskapsrevisjonen kontrollerte et større antall BOA-prosjekter ved 16 universiteter og høyskoler i 2017. Gjennomgangen viste flere brudd på BOA-rammeverket ved de fleste kontrollerte virksomhetene. Resultatet av revisjonen ble omtalt i Dokument 1 til Stortinget og presentert for Kunnskapsdepartementet.⁷

⁵ Database for statistikk om høgre utdanning (DBH), 9. oktober 2020 (<https://dbh.nsd.uib.no/>).

⁶ Brev fra Kunnskapsdepartementet til universiteter og høyskoler om delårsregnskap for 1. tertial 2020, datert 23. april 2020.

⁷ Dokument 1 (2018–2019) Riksrevisjonens årlige revisjon og kontroll – budsjettåret 2017, side 133.

Følgende avvik er i tidligere revisjoner tatt opp skriftlig med flere universiteter og høyskoler og departementet:

- manglende eller mangelfull budsjettering
- manglende eller lav fortjenerestemargin på oppdragsprosjekter
- manglende eller mangelfull dokumentasjon av vurdering av faglig interesse for bidrags- og oppdragsprosjekter

3 Revisjonens mål og problemstillinger

3.1 Mål og problemstillinger

Målet med revisjonen er å kontrollere om universiteter og høyskoler sikrer at behandling av kostnader i BOA-prosjekter er i tråd med gjeldende regelverk. Dette innebærer å kontrollere om universiteter og høyskoler sikrer at det ikke foregår kryssubsidiering.

Revisjonen er gjennomført med utgangspunkt i følgende problemstillinger:

1. Har universiteter og høyskoler sikret at oppdragsprosjekter ikke subsidieres med statlig bevilgning?
2. Har universiteter og høyskoler sikret at delfinansiering av bidragsprosjekter fra statlig bevilgning skjer i henhold til regelverket?

Avgrensning

Revisjonen omfatter ikke BOA-prosjekter som er finansiert av EU, og etter- og videreutdanningsprosjekter. Det skyldes at disse typer prosjekter er underlagt et annet regelverk eller har en annen innretning enn andre BOA-prosjekter.

Revisjonen omfatter de direkte og indirekte kostnadene som påløper som følge av ansattes tidsbruk. Dette er direkte kostnader, som lønn, og indirekte kostnader, som er prosjektenes andel av felleskostnader, for eksempel husleie og kontormateriell. Vi har kun vurdert de direkte kostnadene som påløper som følge av ansattes tidsbruk. Direkte kostnader som gjelder for eksempel materiell og utstyr, er ikke vurdert.

I revisjonen har vi kartlagt om virksomhetene har tatt i bruk TDI-modellen for å beregne indirekte kostnader i BOA-prosjekter, og hvilken modell som er benyttet i utvalgte prosjekter.

Kunnskapsdepartementet åpner for at det kan brukes en enklere beregningsmodell for enkelte prosjekter, dersom prosjektets omfang og kompleksitet tilsier at det kan brukes en enklere modell. Vi har ikke vurdert hvilken modell som det er riktig å bruke i hvert enkelt prosjekt.

Revisjonen gjelder for budsjettåret 2020 og er gjennomført i perioden august 2020 – april 2021.

4 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene har utgangspunkt i Stortingets vedtak og forutsetninger og er en beskrivelse av gjeldende paragrafer i lover, forskrifter og andre krav som er relevante for revisjonen. Kriteriene har betydning for hvilken informasjon revisjonen innhenter og benytter som grunnlag for konklusjonen.

Av *lov om universiteter og høyskoler* (universitets- og høyskoleloven) § 12-4 framgår det at en institusjon kan, innenfor generelle retningslinjer som er fastsatt av departementet, opprette eller delta i selveiende tiltak eller selskap når slik deltakelse er av interesse for institusjonens faglige virksomhet og til nytte for samfunnet.

Med hjemmel i universitets- og høyskoleloven § 12-4 har Kunnskapsdepartementet fastsatt *reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer* og utarbeidet en veileder til reglementet. Regelverket framgår av rundskriv F-07-13 og inneholder sentrale kriterier for denne revisjonen.

4.1 Kriterier for begge problemstillingene – oppdragsprosjekter og bidragsprosjekter

Av *reglement for statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer* og veilederen til reglementet framgår det at all bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet skal organiseres som prosjekter, og at det blant annet skal utarbeides et periodisert budsjett og regnskap for disse. Det periodiserte budsjettet skal inneholde et anslag over antatte inntekter i prosjektet. Videre skal budsjettet vise alle direkte kostnader som vil påløpe, deriblant et anslag over egne ansattes tidsbruk i prosjektet omregnet i kroner. Budsjettet skal også vise alle indirekte kostnader som vil påløpe. Videre skal budsjettet vise finansieringen av prosjektet, det vil si hva som finansieres av eksterne kilder, og eventuelt hva institusjonen må dekke med egne midler (egenfinansiering). For regnskapet gjelder det regler som følger av universitets- og høyskolesektorens regnskapsmal. Det enkelte prosjekt skal være dokumentert på en måte som gjør etterprøving og kontroll mulig, og i reglementet er det vist til *bestemmelser om økonomistyring i staten* punkt 4.4.4.⁸

Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 4.4.4 omhandler sporbarhet og tilsier at det med utgangspunkt i pliktig regnskapsrapportering skal være mulig på en lett kontrollerbar måte å finne tilbake til dokumentasjonen for de enkelte bokførte opplysningene.

Kunnskapsdepartementet har fastsatt et krav til bruk av TDI-modellen i tildelingsbrevet til universiteter og høyskoler for 2015 punkt 4.6, *Oppfølging av revisjon og kartlegginger i sektoren*. Når det gjelder bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet knyttet til forskning, skal belastningen av indirekte kostnader beregnes gjennom TDI-modellen, med mindre prosjektets omfang og kompleksitet tilsier at en enklere beregningsmodell kan brukes. I revisjonen legger vi til grunn at dette kravet fortsatt er gjeldende.

Videre forutsetter vi at alle direkte og indirekte kostnader framgår av prosjektbudsjettene og prosjektrengskapene, og at disse i regnskapene kan dokumenteres med underlagsdokumentasjon,

⁸ *Reglement for statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer* punkt 2.2 og *Veileder til reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer* punkt 2.2, rundskriv F-07-13 av 26. august 2013.

som for eksempel timelister som viser hvor mye hver enkelt ansatt har arbeidet på de enkelte prosjektene.

4.2 Kriterier for problemstilling 1 – oppdragsprosjekter

Når det gjelder oppdragsfinansiert aktivitet, framgår det av *reglement for statlige universiteter og høyskoleers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer* punkt 2.2 at oppdragsgiver skal dekke alle direkte og indirekte kostnader som oppdragsfinansierte oppdraget fører med seg, og at institusjonen skal kunne dokumentere dette.

Av veilederen til reglementet punkt 2.2 framgår det at oppdragsfinansiert aktivitet ikke kan subsidieres med statlig bevilgning. Eventuelle tap må derfor føres mot institusjonens opptjente virksomhetskapital. Dette bygger blant annet på konkurranserettslige hensyn, og det forutsetter at institusjonen må foreta en realistisk økonomisk vurdering før prosjektet igangsettes. Det framgår videre at det derfor er svært viktig at institusjonen utarbeider totalbudsjetter og klargjør de økonomiske forholdene ved det enkelte prosjekt. I totalbudsjettet for det enkelte prosjekt skal det innarbeides en rimelig fortjeneste.

4.3 Kriterier for problemstilling 2 – bidragsprosjekter

Når det gjelder bidragsfinansiert aktivitet, framgår det av *reglement for statlige universiteter og høyskoleers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer* punkt 2.2 at institusjonen skal søke å avklare alle direkte og indirekte kostnader som prosjektet fører med seg. Dersom institusjonen skal delfinansiere bidragsfinansiert aktivitet, skal institusjonen vurdere om prosjektet har en faglig interesse som tilsier delfinansiering, og vurdere kostnadene ved dette. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres. Det framgår av veilederen til reglementet punkt 2.2 at det må avklares hvordan delfinansieringen kan håndteres av institusjonene selv, slik at aktiviteten ikke får utilsiktet delfinansiering fra institusjonenes bevilgninger. Institusjonen skal dokumentere alle vurderingene og vedtakene som gjøres.

Ifølge veilederen til reglementet skal styret godtgjøre at aktivitet har faglig interesse og styrker fagutviklingen internt ved institusjonen, og er forankret i institusjonens strategi.

Det framgår av veilederen at begrepet faglig interesse er forankret i universitets- og høyskoleloven § 9-2 om styrets ansvar for den faglige virksomheten. § 9-2 sier at styret skal trekke opp strategien for institusjonens utdannings- og forskningsvirksomhet og annen faglig virksomhet. Videre skal styret legge planer for den faglige utviklingen i samsvar med målene som er gitt av overordnet myndighet for sektoren og institusjonen. Aktivitet av faglig interesse skal være etterprøvable, noe som innebærer et krav til at vurderingene som ligger til grunn for vedtaket, skal dokumenteres. Styrevedtak med standardpregede formuleringer om at styret har vurdert aktiviteten som faglig interessant og lignende, vil ikke tilfredsstille kravet til etterprøvablehet. Forankringen i institusjonens strategi må synliggjøres.⁹ I revisjonen legger vi til grunn at styret kan delegere vurderingen av om aktiviteten er av faglig interesse, men at vurderingene likevel skal bygge på overordnede strategier og være dokumenterte og begrunnede.

⁹ Veileder til reglement om statlige universiteter og høyskoleers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer, rundskriv F-07-13 av 26. august 2013.

5 Metoder

Vi har besvart problemstillingene ved å bruke dokumentanalyse, regnskapsanalyse og intervjuer. I tillegg har vi skriftlig bedt om utfyllende informasjon fra universiteter og høyskoler som inngår i revisjonen.

Reglement for statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer inneholder sentrale kriterier for denne revisjonen. Reglementet trådte i kraft 1. september 2013, men i revisjonen inngår det enkelte prosjekter som hadde oppstart før dette. Når vi har vurdert aktiviteter som fant sted før det nåværende reglement trådte i kraft, har vi lagt til grunn reglementet som var gjeldende da det aktuelle prosjektet ble påbegynt. Dette vil framgå for hvert enkelt tilfelle i kapittel 6 om funn og/eller i vedlegg - «Funn ved virksomhetene».

Utvalg av virksomheter og oppdrags- og bidragsprosjekter (BOA-prosjekter)

Virksomhetene som omfattes av denne revisjonen, er valgt ut på bakgrunn av regnskapsanalyser av 2019-regnskapene, som er hentet fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Vi har lagt vekt på at utvalget skal bestå av universiteter og høyskoler som har vesentlig BOA-aktivitet.

Følgende ti universiteter og høyskoler inngår i revisjonen:

- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
- Universitetet i Oslo (UiO)
- Universitetet i Bergen (UiB)
- Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT)
- Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)
- OsloMet – Storbyuniversitetet (OsloMet)
- Universitetet i Stavanger (UiS)
- Universitetet i Sørøst-Norge (USN)
- Høgskulen på Vestlandet (HVL)
- Høgskolen i Innlandet (HINN)

Vi har valgt ut prosjektene med utgangspunkt i oversikter vi har innhentet som viser BOA-prosjekter som ble avsluttet i perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2020. Oversiktene er analysert og inneholder blant annet opplysninger om resultat (overskudd/underskudd), kostnader og lønnskostnader i 2019 og 2020.

Oversiktene er benyttet til å foreta to utvalg for revisjonen. Det ene utvalget er brukt i de fleste kontrollene og består i utgangspunktet av tre oppdragsprosjekter og tre bidragsprosjekter fra hver av virksomhetene. Ett av de utvalgte bidragsprosjektene viste seg imidlertid å være finansiert av EU og var dermed ikke aktuelt for revisjonen. Det endelige utvalget består derfor av 30 oppdragsprosjekter og 29 bidragsprosjekter. I utvelgelsen av prosjekter la vi vekt på beløpsmessig vesentlighet og en skjønsmessig vurdering av risiko for brudd på revisjonens kriterier.

For å undersøke om underskudd i oppdragsprosjekter er ført korrekt i regnskapet har vi valgt ut 41 prosjekter blant oppdragsprosjektene som ble avsluttet med underskudd i perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2020. Når det gjelder hvor mange prosjekter vi har inkludert fra hver virksomhet, har vi valgt ut alle prosjektene for virksomheter som avsluttet færre enn 5 prosjekter med underskudd i perioden. For virksomheter med mellom 5 og 50 avsluttede prosjekter med underskudd i perioden har vi valgt ut de 5 prosjektene med størst underskudd. For de virksomhetene som avsluttet flere enn 50 prosjekter med underskudd i perioden, har vi valgt ut de 10 prosjektene med størst underskudd.

Dokumentanalyse

Vi har etterspurt følgende dokumentasjon for alle bidrags- og oppdragsprosjektene i utvalget:

- avtale/kontrakt som er inngått med oppdragsgiver/samarbeidspartner
- opprinnelig periodisert prosjektbudsjett som viser direkte og indirekte kostnader
- periodisert prosjektregnskap på kontonivå
- lønnsbilag og dokumentasjon av timer som er belastet prosjektet i 2019 og 2020
- reiseregninger som er belastet prosjektene i 2019 og 2020

I tillegg har vi etterspurt følgende dokumentasjon for alle bidragsprosjektene:

- vedtaket/beslutningen for delfinansieringen dersom prosjektene er delfinansiert av universitetet/høgskolen
- dokumentasjon av vurderingene som er gjort av aktivitetens faglige interesse, og vurderingene som er gjort av kostnadene ved delfinansiering

Vi har analysert dokumentasjonen vi har mottatt.

Regnskapsanalyse

For å svare på problemstillingene har vi analysert prosjektregnskapene vi har mottatt. Videre har vi analysert universitetenes og høyskolenes årsregnskap for å kontrollere at oppdragsprosjekter som er avsluttet med underskudd, er avsluttet i tråd med regelverket.

Intervjuer

For å få en bedre forståelse av hva dokumentanalysen viser, og for å få kunnskap om praksis ved virksomhetene har vi gjennomført intervjuer med aktuelle fagpersoner ved de ti universitetene og høyskolene i utvalget. Kontaktpersonen ved hver virksomhet fikk presentert en agenda med temaer i forkant av intervjuet. Virksomheten valgte selv hvem som deltok. Intervjuene ble gjennomført på følgende tidspunkt:

Dato	Virksomhet
26.01.21	Høgskolen i Innlandet (HINN)
28.01.21	Høgskulen på Vestlandet (HVL)
02.02.21	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)
05.02.21	Universitetet i Oslo (UiO)
09.02.21	Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT)
11.02.21	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
17.02.21	Universitetet i Bergen (UiB)
18.02.21	Universitetet i Sørøst-Norge (USN)
19.02.21	Universitetet i Stavanger (UiS)
01.03.21	OsloMet – Storbyuniversitetet (OsloMet)

Referatene fra intervjuene er verifisert.

6 Funn

Problemstilling 1 og 2 gjelder for henholdsvis oppdragsprosjekter og bidragsprosjekter. Problemstilling 1 tar opp om universiteter og høyskoler har sikret at oppdragsprosjekter ikke subsidieres med statlig bevilgning. Problemstilling 2 tar opp om universiteter og høyskoler har sikret at delfinansiering av bidragsprosjekter fra statlig bevilgning skjer i henhold til regelverket. Begge problemstillingene er besvart samlet i dette kapitlet.

Vi har kontrollert utvalgte BOA-prosjekter i de ti virksomhetene som omfattes av revisjonen. Kontrollene er rettet mot følgende fem områder, som alle er sentrale for å sikre at det ikke foregår krysssubsidiering i virksomhetene:

- modell for å beregne kostnader
- vurdering av faglig interesse for bidragsprosjekter
- budsjettering av BOA-prosjekter
- dokumentasjon av kostnader
- føring av tap mot virksomhetskapital

Vi har kontrollert seks prosjekter fra alle virksomhetene bortsett fra Universitetet i Bergen (UiB), hvor vi har kontrollert fem prosjekter. Funnene i revisjonen er oppsummert i figur 2. De grå feltene i figuren viser at det ikke er funnet mangler i dokumentasjonen. De gule feltene viser at det er funnet mangler i deler av dokumentasjonen, og de røde feltene viser at det er funnet vesentlige mangler.

Figur 2 Samlet oversikt over funn

Kontrollert	NTNU 2013/ 2014	UiO 2015	UiB 2014/ 2015	UiT 2015	NMBU 2016	Oslo Met 2017	UiS 2016	USN 2020	HVL 2018	HINN 2013/ 2014
År for innføring av TDI-modellen										
Dokumentert vurdering av faglig interesse										
Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering										
Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader										
Avsluttede oppdragsprosjekter med tap er ført mot virksomhetskapitalen				Ikke aktuell					Ikke aktuell	

Figur 2 viser at TDI-modellen er innført ved alle de ti virksomhetene som inngår i revisjonen. Vurderingen av faglig interesse ved bidragsprosjekter er mangelfullt dokumentert ved sju av ti virksomheter. Det er funnet mangler ved prosjektbudsjettene ved åtte av ti, og det er funnet vesentlige mangler ved dokumentasjonen av kostnader ved ni av ti. Videre har én av ti virksomheter som har avsluttet oppdragsprosjekter med tap, ikke ført tapet mot virksomhetskapitalen. For to av virksomhetene har vi ikke kontrollert avsluttede prosjekter mot virksomhetskapitalen ettersom de ikke har avsluttet prosjekter med tap i perioden som er kontrollert.

Det varierer noe hvor mange prosjekter som omfattes av analysene i punkt 6.2 til 6.6. Dette forklares nærmere i de ulike punktene.

6.1 TDI-modellen er i hovedsak innført

Oppsummering

Revisjonen viser at alle virksomhetene har innført TDI-modellen per 1. januar 2020. Videre viser revisjonen at TDI-modellen brukes i stor grad ved budsjettering og regnskapsføring av BOA-prosjektene, men at det av og til benyttes en enklere beregningsmodell. TDI-modellen er benyttet ved 46 av de 59 kontrollerte prosjektene. For et prosjekt er det beregnet indirekte kostnader med 60 prosent av lønnskostnader og sosiale kostnader. En enklere beregningsmodell med 40 prosent indirekte kostnader er benyttet for 11 av de kontrollerte BOA-prosjektene.

I tildelingsbrev til universiteter og høyskoler for 2015 har Kunnskapsdepartementet fastsatt krav til bruk av TDI-modellen for å beregne kostnader. Når det gjelder bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet knyttet til forskning, skal belastning av indirekte kostnader beregnes gjennom TDI-modellen, med mindre prosjektets omfang og kompleksitet er av en slik art at en enklere beregningsmodell kan legges til grunn. Før TDI-modellen ble innført, var det vanlig praksis i sektoren å benytte en modell i forskningsprosjekter som legger til grunn at indirekte kostnader tilsvarer 40 prosent av lønnskostnadene og de sosiale kostnadene. Denne modellen benyttes fortsatt i prosjekter hvor det benyttes en enklere beregningsmodell enn TDI-modellen. TDI-modellen skal sikre at alle kostnader som tilhører prosjektet, framgår av prosjektbudsjettet og prosjektregnskapet.

Alle de ti universitetene og høyskolene som inngår i revisjonen, opplyser i våre intervjuer med dem at de har tatt i bruk TDI-modellen for å beregne indirekte kostnader på BOA-prosjekter. Fem virksomheter¹⁰ tok i bruk TDI-modellen før eller i løpet av 2015, og de resterende fem virksomhetene¹¹ innførte modellen i perioden 2016–2020. Universitetet i Sørøst-Norge (USN) er en av virksomhetene som var sent ute med innføringen av TDI-modellen. USN viser til at de ønsket å ha komplette regnskapsdata, i henhold til den nye organisasjonsstrukturen etter fusjonen mellom Høgskolen i Buskerud og Vestfold og Høgskolen i Telemark, før de innførte TDI-modellen.¹²

¹⁰ NTNU, UiO, UiB, UiT og HINN.

¹¹ NMBU, OsloMet, UiS, USN og HVL.

¹² Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved USN 18. februar 2021.

Tabell 2 Innføring av TDI-modellen og bruk av modell i de kontrollerte prosjektene

Kontrollert	NTNU	UiO	UiB	UiT	NMBU	OsloMet	UiS	USN	HVL	HINN
	2013/2014	2015	2014/ 2015	2015	2016	2017	2016	2020	2018	2013/ 2014
Innføring av TDI-modellen										
Modell i prosjekt 1	TDI	TDI	40 %	TDI	TDI	TDI	TDI	40 %	40 %	TDI
Modell i prosjekt 2	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	40 %	40 %	TDI
Modell i prosjekt 3	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	40 %	40 %	TDI
Modell i prosjekt 4	TDI	TDI	TDI	?	TDI	TDI	TDI	40 %	TDI	TDI
Modell i prosjekt 5	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	40 %	TDI	TDI
Modell i prosjekt 6	TDI	TDI	-	TDI	TDI	TDI	60 %	40 %	40 %	TDI

Dokumentanalysen og data fra intervjuene med de ti virksomhetene viser at TDI-modellen er benyttet ved 46 av 59 kontrollerte BOA-prosjekter. For et prosjekt er det beregnet indirekte kostnader med 60 prosent av lønnskostnader og sosiale kostnader. For 11 prosjekter er det benyttet en enklere beregningsmodell hvor indirekte kostnader er 40 prosent av lønnskostnader og sosiale kostnader. Seks av disse prosjektene ble opprettet før virksomhetene tok i bruk TDI-modellen. Vi har ikke vurdert om de fem andre prosjektene er av en slik art at en enklere beregningsmodell kan legges til grunn, i henhold til hva departementet viser til i tildelingsbrevet for 2015. For ett av prosjektene har vi ikke mottatt dokumentasjon på hvilken modell som er benyttet.

6.2 Manglende vurdering av faglig interesse for bidragsprosjekter

Oppsummering

Revisjonen viser at virksomhetene i intervjuene uttaler at de vurderer prosjektenes faglige interesse. Data fra intervjuene og dokumentanalysen viser imidlertid at det varierer hvordan disse vurderingene dokumenteres. I nær halvparten (13 av 27) av de kontrollerte bidragsprosjektene mangler det en dokumentert vurdering av faglig interesse slik reglementet krever.

Dersom institusjonen skal delfinansiere bidragsfinansiert aktivitet, skal institusjonen vurdere om prosjektet har faglig interesse for virksomheten. For at styret, ledelsen eller andre skal kunne bekrefte at prosjektet styrker fagutviklingen ved institusjonen og er forankret i institusjonens strategi,¹³ og at det således er en prioritert aktivitet å bruke ressurser på, må vurderingen av faglig interesse være dokumentert¹⁴ og etterprøvable¹⁵. En dokumentert vurdering av faglig interesse vil kunne bekrefte om bevilgede midler er benyttet til bidragsprosjekter som ligger innenfor virksomhetens strategi. Dersom vurderingen ikke er dokumentert, er det vanskelig å vite om beslutningen om å benytte virksomhetens bevilgning til disse aktivitetene er forankret i virksomhetens styre og ledelse.

¹³ Veileder til reglement om statlige universiteter og høyskoleers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer, rundskriv F-07-13 av 26. august 2013.

¹⁴ Reglement for statlige universiteter og høyskoleers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer punkt 2.2.

¹⁵ Veileder til reglement om statlige universiteter og høyskoleers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer, rundskriv F-07-13 av 26. august 2013.

Alle de ti virksomhetene som inngår i revisjonen, oppgir i intervjuene at de vurderer faglig interesse for alle bidragsprosjekter. NTNU, Universitetet i Oslo (UiO), UiT – Norges arktiske universitet (UiT), Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), OsloMet – Storbyuniversitetet (OsloMet) og Høgskolen i Innlandet (HINN) opplyser at de også dokumenterer slik vurdering.¹⁶ Universitetet i Bergen (UiB) opplyser at de ikke har hatt rutiner for å dokumentere vurdering av faglig interesse før 2021. Fra og med 2021 skal imidlertid vurdering av faglig interesse dokumenteres.¹⁷ Høgskulen på Vestlandet (HVL) opplyser at de har et system for å vurdere faglig interesse, men at det er variasjoner i hvordan begrunnelsen blir utformet.¹⁸ Universitetet i Stavanger (UiS) uttaler at de verifiserer at bidragsprosjektene har faglig interesse ved å krysse av i en rubrikk i budsjettet. Vurderingene blir imidlertid ikke skriftlig begrunnet.¹⁹

Analysen av vurderingene av faglig interesse i bidragsprosjekter viser variasjoner i dokumentasjonen av vurderingene.

Figur 3 Dokumentert vurdering av faglig interesse

Kontrollert	NTNU	UiO	UiB	UiT	NMBU	OsloMet	UiS	USN	HVL	HINN
Bidragsprosjekt 1				-						
Bidragsprosjekt 2								-		
Bidragsprosjekt 3			-							

Analysen omfatter i utgangspunktet alle de 29 bidragsprosjektene i utvalget. To eldre prosjekter, ett ved UiT og ett ved USN, skulle i utgangspunktet klassifiseres som bevilgningsfinansiert virksomhet, men de ble omklassifisert i 2013, ettersom slike midler da skulle rapporteres som BOA-prosjekter. Det ble ikke foretatt noen ny vurdering av faglig interesse da klassifiseringen ble endret, og i revisjonen har vi ikke tatt stilling til om det skulle vært gjort. Dermed omfatter den videre analysen 27 bidragsprosjekter.

Figur 3 viser at det mangler dokumentasjon for vurdering av faglig interesse for nær halvparten (13 av 27) av de kontrollerte bidragsprosjektene. Tre virksomheter (UiB, UiS og HVL) har ikke dokumentert vurdering av faglig interesse for noen av de kontrollerte prosjektene.

¹⁶ Verifiserte referater fra intervju med aktuelle fagpersoner ved NTNU, UiO, UiT, NMBU, OsloMet og HINN.

¹⁷ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiB 19. februar 2021.

¹⁸ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved HVL 28. januar 2021.

¹⁹ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiS 16. februar 2021.

6.3 Mangler ved budsjettering av BOA-prosjekter

Oppsummering

Revisjonen viser at det ikke er budsjettert med en fortjeneste i 11 av 30 kontrollerte oppdragsprosjekter. For de 19 andre oppdragsprosjektene inneholder budsjettene en fortjeneste, i tillegg til direkte kostnader og indirekte kostnader. Regelverket krever at oppdragsprosjekter skal budsjetteres med en rimelig fortjeneste, vi har ikke vurdert om fortjenesten som er beregnet på oppdragsprosjektene er rimelig.

Revisjonen viser videre at 26 av de 29 bidragsprosjektene har et budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og finansiering slik reglementet krever. For tre prosjekter foreligger det ikke budsjett.

For BOA-prosjekter skal det utarbeides et periodisert budsjett. Budsjettet skal inneholde et anslag over antatte inntekter i prosjektet. Videre skal budsjettet vise alle direkte og indirekte kostnader som forventes å påløpe prosjektet, i tillegg til finansieringen av prosjektet. Det er viktig at virksomhetene utarbeider budsjetter som klargjør de økonomiske forholdene til de enkelte prosjektene. For oppdragsprosjekter skal det også innarbeides en rimelig fortjeneste.²⁰

For å sikre at det ikke foregår kryssubsidiering, er det viktig at BOA-prosjekter planlegges med budsjetter som inneholder alle sannsynlige kostnader, og at oppdragsprosjekter i tillegg planlegges med en rimelig fortjeneste. Dersom et bidragsprosjekt ikke budsjetteres med alle kostnader, kan det medføre at virksomheten må finansiere mer av prosjektet enn planlagt med sin grunnbevilgning. Dersom oppdragsprosjekter ikke budsjetteres med alle kostnader og en rimelig fortjeneste, kan det medføre at virksomheter i UH-sektoren tilbyr konkurranseutsatte tjenester til en for lav pris.

Figur 4 Budsjettering av BOA-prosjekter

Kontrollert	NTNU	UiO	UiB	UiT	NMBU	OsloMet	UiS	USN	HVL	HINN
Bidragsprosjekt 1										
Bidragsprosjekt 2										
Bidragsprosjekt 3			-							
Oppdragsprosjekt 1										
Oppdragsprosjekt 2										
Oppdragsprosjekt 3										

²⁰ Reglement for statlige universiteter og høyskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer og Veileder til reglement om statlige universiteter og høyskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer, rundskriv F-07-13 av 26. august 2013.

Figur 4 viser at 14 av 59 kontrollerte prosjekter har mangler ved budsjettene. Den viser også at noen virksomheter etterlever kravene til budsjett bedre enn andre. USN og HINN har etterlevd kravene til budsjettering for alle de kontrollerte prosjektene.

Bidragsprosjekter

Dokumentanalysen viser at 26 av 29 kontrollerte bidragsprosjekter har et budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og finansiering slik reglementet krever. For tre bidragsprosjekter foreligger det ikke budsjett.

Oppdragsprosjekter

Det er krav til at virksomhetene skal budsjettere med en rimelig fortjeneste på oppdragsprosjekter. Det varierer imidlertid hva virksomhetene mener er en rimelig fortjeneste. I intervjuene har seks av de ti virksomhetene i utvalget uttalt at de legger minimum 5 prosent til grunn for en rimelig fortjeneste.²¹ Tre andre virksomheter legger høyere krav til grunn.²² Én virksomhet uttaler at de ikke ønsker å legge føringer for en minimumsfortjeneste.²³ Flere virksomheter opplyser at planlagt fortjeneste er avhengig av markedet de opererer i.²⁴ Ifølge Kunnskapsdepartementet må det være markedet institusjonene opererer i som avgjør hva som kan anses som en rimelig fortjeneste, dette må vurderes i hvert enkelt tilfelle.²⁵ Revisjonen har kontrollert om oppdragsprosjektene i utvalget er budsjettert med overskudd, men ikke hva som er rimelig fortjeneste for prosjektene.

Dokumentanalysen viser at det er mangler ved budsjettene i 11 av de 30 kontrollerte oppdragsprosjektene. For de 19 andre oppdragsprosjektene inneholder budsjettene direkte kostnader og indirekte kostnader. Videre er disse 19 prosjektene planlagt med en fortjeneste.

Figur 5 Budsjettert fortjeneste på oppdragsprosjekter

Kontrollert	NTNU	UiO	UiB	UiT	NMBU	OsloMet	UiS	USN	HVL	HINN
Oppdragsprosjekt 1		11,7 %	8,0 %	8,1 %	1,7 %			6,2 %		29,4 %
Oppdragsprosjekt 2	5,0 %	26,6 %	5,0 %	3,3 %	3,5 %		8,0 %	6,0 %		23,0 %
Oppdragsprosjekt 3			-				30,0 %	5,0 %	13,5 %	35,0 %

Figur 5 viser at det for 11 av 30 oppdragsprosjekter ikke framgår fortjeneste i budsjettet. For 2 av disse prosjektene (fra HVL og NTNU) mangler det budsjett. Noen virksomheter oppgir at fortjenesten er innbakt i timeprisen i enkelte av de kontrollerte oppdragsprosjektene. Ved en slik praksis er ikke fortjenesten synlig i budsjettet, og dermed er ikke alle de økonomiske forholdene klargjort slik regelverket krever.

²¹ NTNU, UiO, UiT, NMBU, USN og HINN.

²² OsloMet 10 prosent, UiS 20–30 prosent og HVL 10 prosent.

²³ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiB 19. februar 2021.

²⁴ NTNU, UiO, UiB og USN.

²⁵ Brev fra Kunnskapsdepartementet *Tilbakemeldinger på utkast til revisjonsrapport for 2020 om bidrags- og oppdragsprosjekter ved statlige universiteter og høyskoler – behandling av kostnader for å hindre kryssubsidiering*, datert 5. mai 2021.

Figuren viser videre at det er store variasjoner i hvor mye virksomhetene har budsjettert med i fortjeneste for de kontrollerte oppdragsprosjektene. NMBU har budsjettert med en fortjeneste på 1,7 og 3,5 prosent, mens HINN har budsjettert med en fortjeneste på mellom 23 og 35 prosent.

6.4 Manglende dokumentasjon av kostnader

Oppsummering

Revisjonen viser at kostnadene for faktisk arbeidstiden til alle ansatte ikke er tilstrekkelig dokumentert med timelister eller på annen måte i 55 av 59 prosjekter. Dokumenterte faktiske kostnader er lagt til grunn i regnskapene for kun fire prosjekter. Tre av disse er fra USN. Videre viser revisjonen at det kun er USN som har tatt i bruk et system for å registrere timer som viser ansattes arbeidstid per dag. Dermed har USN et system som skal sikre at faktiske kostnader blir registrert på prosjektene.

Det enkelte prosjekt skal være dokumentert på en måte som gjør det mulig med etterprøving og kontroll. Med utgangspunkt i pliktig regnskapsrapportering skal det på en lett kontrollerbar måte være mulig å finne tilbake til dokumentasjonen for de enkelte bokførte opplysningene.²⁶ I revisjonen legger vi til grunn at alle direkte og indirekte kostnader framgår av prosjektregnskapene, og at de kan dokumenteres med underdokumentasjon, som for eksempel timelister eller annen oversikt som viser hvor mye hver enkelt ansatt har arbeidet på de enkelte prosjektene.

Ifølge Kunnskapsdepartementet er det ikke noe krav i BOA-regelverket om at påløpte personalkostnader skal dokumenteres ved timeregistrering, med mindre dette er et krav fra oppdrags- eller bidragsgiver. Derimot viser kravene i reglementet at budsjett og regnskap skal vise alle direkte og indirekte kostnader. Videre skal det enkelte prosjekt være dokumentert på en måte som gjør etterprøving og kontroll mulig. Etter Kunnskapsdepartementets vurdering er det tilstrekkelig å dokumentere personalkostnader på annen måte enn timeregistrering, så lenge dette er *vurdert og dokumentert*.²⁷

Ifølge BOA-reglementet er det et krav at alle direkte og indirekte kostnader som er tilknyttet prosjektene, identifiseres, dokumenteres og kostnadsføres. Dette er viktig for å unngå kryssubsidiering og underprising av tjenester. De største kostnadene i BOA-prosjekter er som regel knyttet til lønn og tidsbruk. Dersom tidsbruken til hver enkelt ansatt som har arbeidet på et prosjekt, ikke registreres, vil det være vanskelig å kontrollere at alle lønnskostnader og indirekte kostnader er belastet prosjektet.

Intervjuene med virksomhetene viser at det kun er USN som krever at de faktiske timene som er arbeidet, registreres på alle prosjektene. USN viser til at det har vært en glidende overgang til prosjektmodulen med timeregistrering etter de tok i bruk denne i 2019, etter hvert som de har fått de ulike prosjektmedarbeiderne inn på systemet.²⁸

Dokumentanalysen viser at det er vesentlige mangler i underdokumentasjonen til regnskapet for de kontrollerte prosjektene i ni av de ti virksomhetene i utvalget vårt. USN har i stor grad registrert de

²⁶ Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 4.4.4.

²⁷ Brev fra Kunnskapsdepartementet *Tilbakemeldinger på utkast til revisjonsrapport for 2020 om bidrags- og oppdragsprosjekter ved statlige universiteter og høyskoler – behandling av kostnader for å hindre kryssubsidiering*, datert 5. mai 2021.

²⁸ Gjennomgang av mottatt dokumentasjon fra USN.

ansattes arbeidstid per dag. De øvrige virksomhetene har ikke et system som dokumenterer arbeidstiden til prosjektmedarbeiderne fullt ut. Flere virksomheter har imidlertid opplyst at de registrerer timer for EU-prosjekter, slik regelverket krever.

Figur 6 Dokumentasjon av kostnader på kontrollerte prosjekter

Kontrollert	NTNU	UiO	UiB	UiT	NMBU	OsloMet	UiS	USN	HVL	HINN
Bidragsprosjekt 1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bidragsprosjekt 2	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bidragsprosjekt 3	■	■	-	■	■	■	■	■	■	■
Oppdragsprosjekt 1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Oppdragsprosjekt 2	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Oppdragsprosjekt 3	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Dokumentanalysen viser at den faktiske arbeidstiden til de ansatte ikke er tilstrekkelig dokumentert i 55 av de 59 kontrollerte prosjektene. I disse prosjektene er det i stor grad budsjetterte kostnader som legges til grunn i regnskapet. Det vil da ikke være mulig å bekrefte at belastet arbeidstid og påløpte lønnskostnader og sosiale kostnader i prosjektene er korrekte.

For åtte prosjekter finnes det delvis dokumentasjon som viser faktiske kostnader ved at det er registrerte arbeidstimer for de ansatte på prosjektet. Tre av disse prosjektene tilhører USN og viser registrert arbeidstid per uke. Fem av prosjektene er fra OsloMet, og fire av disse viser registrert arbeidstid per måned. Videre viser tre av disse åtte prosjektene at det er bokført reisekostnader i en periode hvor det ikke er dokumentert timer for den ansatte som har vært på reise.

For fire prosjekter er den faktiske arbeidstiden til de som har arbeidet på prosjektet, dokumentert og lagt til grunn for regnskapet. Tre av disse prosjektene er fra USN, og ett er fra NMBU. I prosjektene ved USN er det registrert timer per dag, og i prosjektet ved NMBU er det mottatt dokumentasjon på at den ansatte har arbeidet 100 prosent på prosjektet.

6.5 Tap føres i hovedsak mot virksomhetskapitalen

Oppsummering

Revisjonen viser at oppdragsprosjekter med tap i all hovedsak føres mot virksomhetskapital i henhold til krav. Ett oppdragsprosjekt ved UiB som er avsluttet med underskudd på 96 527 kroner, er ikke ført mot institusjonens virksomhetekapital.

Oppdragsfinansiert aktivitet kan ikke subsidieres med statlig bevilgning. Eventuelle tap må derfor føres mot institusjonens opptjente virksomhetskapskapital.²⁹ Virksomhetskapskapitalen består av inntekter fra oppdragsprosjekter og holdes adskilt fra bevilgningen.

Det er viktig at virksomhetene utarbeider budsjetter som klargjør de økonomiske forholdene til de enkelte prosjektene. I tillegg skal det i budsjettene innarbeides en rimelig fortjeneste i oppdragsprosjekter. Dersom oppdragsprosjektene avsluttes med tap, skal dette føres mot opptjent virksomhetskapskapital slik at prosjektet ikke subsidieres med statlig bevilgning og dermed bidrar til konkurransevridning i markedet.

Det er totalt kontrollert 41 oppdragsprosjekter med tap i perioden fra 1. januar 2019 til 31. oktober 2020. Utvalget varierer mellom virksomhetene avhengig av hvor mange oppdragsprosjekter med tap de har hatt i perioden.

Figur 7 Kontrollerte oppdragsprosjekter med tap i perioden 2019–2020

Kontrollert	NTNU	UiO	UiB	UiT	NMBU	OsloMet	UiS	USN	HVL	HINN
Prosjekt 1										
Prosjekt 2										
Prosjekt 3										
Prosjekt 4										
Prosjekt 5										
Prosjekt 6										
Prosjekt 7										
Prosjekt 8										
Prosjekt 9										
Prosjekt 10						-				

Regnskapsanalysen viser at åtte av de ti virksomhetene i utvalget har avsluttet oppdragsprosjekter med tap i perioden. Videre viser analysen at tapet i ett av de kontrollerte prosjektene ved UiB ikke ble ført mot virksomhetskapskapitalen som forutsatt. Prosjektet ble avsluttet i 2020 med et underskudd på 96 527 kroner.

OsloMet viser til at for ett prosjekt ved virksomheten hadde de tidligere innsendte regnskap som var tatt ut fra forsystemet, og inneholder flere timer enn det som er reelt. Det nye regnskapet viser at prosjektet ble avsluttet med null i resultat, og det er derfor ingen føring av underskudd mot virksomhetskapskapitalen.³⁰

Totalt 39 av 40 prosjekter med tap er ført mot institusjonens virksomhetskapskapital.

²⁹ Veileder til reglement om statlige universiteter og høyskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer, rundskriv F-07-13 av 26. august 2013.

³⁰ E-post fra OsloMet 18. mars 2021.

7 Konklusjoner

Universitetene og høyskolene (UH-sektoren) skal sikre at kostnadene ved bidrags- og oppdragsprosjekter (BOA-prosjekter) er belastet prosjektene i tråd med gjeldende regelverk slik at det ikke foregår kryssubsidiering. Kryssubsidiering vil si at inntekter fra én aktivitet benyttes til å finansiere en annen aktivitet, og det kan medføre at virksomhetene har færre midler å benytte for å løse sine øvrige oppgaver. Videre kan kryssubsidiering skade konkurransen i markedet ved at virksomheter i UH-sektoren kan tilby konkurranseutsatte tjenester til en lavere pris enn sine konkurrenter. For å unngå kryssubsidiering er det viktig å identifisere og dokumentere både direkte og indirekte kostnader i BOA-prosjekter. Den største kostnaden i BOA-prosjekter er ofte knyttet til bruken av arbeidstid.

Målet med revisjonen er å kontrollere om universiteter og høyskoler sikrer at behandling av kostnader i BOA-prosjekter er i tråd med gjeldende regelverk.

Av reglement for statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer og veilederen til reglementet framgår det at all BOA-aktivitet skal organiseres som prosjekter, og at det blant annet skal utarbeides et periodisert budsjett og regnskap for disse. Vi har kontrollert til sammen 59 prosjekter ved ti universiteter og høyskoler i revisjonen.

Revisjonen konkluderer med at virksomhetene i liten grad sikrer at reelle kostnader belastes BOA-prosjektene. Det er dermed en risiko for at det skjer kryssubsidiering i strid med regelverket.

Revisjonen viser at

- det er vesentlige mangler ved virksomhetenes budsjettering og dokumentasjonen som ligger til grunn for prosjektregnskapene
- virksomhetene ikke i tilstrekkelig grad har sikret at bidragsprosjekter styrker fagutviklingen i virksomhetene

Når det mangler dokumentasjon av tidsbruk i prosjektene, kan ikke virksomhetene identifisere og dokumentere at alle kostnadene er korrekt belastet. Når det ikke er budsjettert med en rimelig fortjeneste i oppdragsprosjekter, kan det skade konkurransen i markedet. Manglende vurdering av faglig interesse gir en risiko for at mottatt bevilgning er benyttet til aktiviteter som ikke er forankret hos virksomhetenes styre og ledelse.

Vesentlige mangler ved budsjettering og i dokumentasjon som ligger til grunn for prosjektregnskapene

Dokumentasjon av kostnader

Ifølge *bestemmelser om økonomistyring i staten* skal det enkelte prosjekt være dokumentert på en måte som gjør etterprøving og kontroll mulig. I revisjonen legger vi til grunn at alle direkte og indirekte kostnader framgår av prosjektregnskapene, og at de kan dokumenteres med underdokumentasjon. Uten slik dokumentasjon er det uvisst om oppdragsprosjekter er subsidiert med statlig bevilgning, og om egenfinansieringen av bidragsprosjekter er som forutsatt. Manglende underdokumentasjon kan også medføre at direkte og indirekte kostnader som følge av tidsbruk på et prosjekt, blir belastet et annet prosjekt.

Revisjonen konkluderer med at det er vesentlige mangler i etterlevelsen av krav til dokumentasjon av kostnader i BOA-prosjekter. Ni av ti virksomheter har ikke etablert et system som legger til rette for at alle lønnskostnader og indirekte kostnader blir belastet det korrekte prosjektet. USN er den eneste virksomheten som krever at faktiske arbeidstimer blir registrert på alle prosjektene. For 55 av 59

kontrollerte prosjekter er ikke kostnadene for den faktiske arbeidstiden til alle ansatte tilstrekkelig dokumentert med timelister eller med annen dokumentasjon. Dokumenterte faktiske kostnader er lagt til grunn i regnskapene for kun fire prosjekter. Tre av disse er fra USN.

Modell for å beregne kostnader

UH-sektoren har utviklet TDI-modellen for å beregne kostnader i forskningsprosjekter, og denne skal synliggjøre alle direkte og indirekte kostnader. De største direkte kostnadene i BOA-prosjekter er som regel knyttet til lønn for arbeidstid. Tidsbruk på BOA-prosjekter er også ofte grunnlag for indirekte kostnader.

Alle de ti universitetene og høyskolene hadde tatt i bruk TDI-modellen for å beregne indirekte kostnader på BOA-prosjekter per 1. januar 2020. TDI-modellen er benyttet for de fleste kontrollerte prosjektene, men for enkelte prosjekter er det benyttet en enklere beregningsmodell. Uavhengig av hvilken beregningsmodell som brukes for å beregne kostnader, må faktisk tidsbruk legges til grunn for at alle direkte og indirekte kostnader skal bli korrekt belastet i regnskapet. Revisjonen viser imidlertid at faktisk tidsbruk i svært liten grad blir lagt til grunn for å beregne kostnader.

Budsjettering av BOA-prosjekter

Det framgår av *reglement for statlige universiteter og høyskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer* og veilederen til reglementet at det skal utarbeides et periodisert budsjett for BOA-prosjekter. Budsjettet skal blant annet vise alle direkte og indirekte kostnader som forventes påløpe. Det skal også vise finansieringen av prosjektet. Det framgår av veilederen til reglementet at oppdragsfinansiert aktivitet ikke kan subsidieres med statlig bevilgning, noe som blant annet bygger på konkurranserettslige hensyn. Det forutsetter at institusjonen må foreta en realistisk økonomisk vurdering før prosjektet igangsettes. Det skal i tillegg innarbeides en rimelig fortjeneste i totalbudsjettet for det enkelte prosjekt.

Revisjonen konkluderer med at det er mangler ved budsjetteringen av oppdragsprosjekter. I budsjettet til 11 av de 30 kontrollerte prosjektene framgår det ikke en fortjeneste. Budsjettene for de 19 andre oppdragsprosjektene inneholder en fortjeneste, i tillegg til direkte kostnader og indirekte kostnader. Vi har ikke vurdert om fortjenesten som er beregnet på oppdragsprosjektene er rimelig.

For 26 av de 29 bidragsprosjektene foreligger budsjetter som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og finansiering slik reglementet krever. For tre bidragsprosjekter foreligger det imidlertid ikke budsjett.

Føring av tap mot virksomhetskapital

Ifølge veilederen til *reglement for statlige universiteter og høyskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer* må tap på oppdragsfinansierte prosjekter føres mot institusjonens opptjente virksomhetskapital. Grunnen til dette er at oppdragsprosjekter ikke skal bli subsidiert med statlig bevilgning. Dersom underskudd ikke blir belastet virksomhetskapitalen, men bevilgningen, forekommer det kryssubsidiering.

Revisjonen konkluderer med at virksomhetene i stor grad etterlever kravet om å føre tap på oppdragsprosjekter mot virksomhetskapitalen. 39 av 40 kontrollerte prosjekter med tap er avsluttet og regnskapsført korrekt mot virksomhetens virksomhetskapital. Ett oppdragsprosjekt ved Universitetet i Bergen (UiB) som er avsluttet med underskudd på 96 527 kroner, er ikke ført mot virksomhetekapitalen.

Mangelfull vurdering av om bidragsprosjekter styrker fagutviklingen i virksomhetene og er forankret i strategien

Det framgår av *reglement for statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer* og veilederen til reglementet at dersom virksomheten skal delfinansiere bidragsfinansiert aktivitet, skal virksomheten vurdere om prosjektet styrker fagutviklingen ved institusjonen. Det framgår videre at vurderingene skal være etterprøvbare. Det krever at vurderingene dokumenteres, og at prosjektets forankring i institusjonens strategi synliggjøres.

Revisjonen konkluderer med at universitetene og høyskolene ikke i tilstrekkelig grad har dokumentert vurderinger som viser at bidragsprosjektene er av faglig interesse og i tråd med virksomhetens strategi. 13 av 27 bidragsprosjekter har ikke dokumentert vurderingen av faglig interesse slik reglementet krever.

Vurdering av faglig interesse og forankring i virksomhetens strategi er vesentlig i tilfeller der virksomhetene delfinansierer prosjekter. Slike vurderinger vil kunne dokumentere at det ikke foregår kryssubsidiering mellom bevilgede midler og prosjekter som ligger utenfor virksomhetens strategi. Dersom det mangler dokumenterte vurderinger, vil det være vanskelig å etterprøve at slike vurderinger er foretatt, og at prosjektet er forankret i institusjonens strategi.

Vedlegg

Vedlegg 1:

Funn ved virksomhetene

1 Funn ved virksomhetene

I dette vedlegget framgår funnene per virksomhet. De grå feltene i figurene viser at det ikke er funnet mangler i dokumentasjonen. De gule feltene viser at det er funnet mangler i deler av dokumentasjonen, og de røde feltene vil si at det er vesentlige mangler.

1.1 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

Figur 1 NTNU – oppsummering av funn

Prosjektnummer	90305200	90388800	90483200	90111500	90250200	90349000
Oppdrags- eller bidragsprosjekt	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Bidrag	Bidrag	Bidrag
Prosjektperiode	2018–2019	2019–2020	2019–2020	2016–2020	2018–2020	2018–2020
Modell for å beregne indirekte kostnader	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI
Dokumentert vurdering av faglig interesse	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert			
Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering						
Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader						

Figur 1 viser at TDI-modellen er benyttet for alle de seks prosjektene som er kontrollert. Vurderingen av faglig interesse er dokumentert for alle de tre kontrollerte bidragsprosjektene. Det er mangler ved budsjetteringen i to av de seks kontrollerte prosjektene. Videre er faktiske kostnader ikke tilstrekkelig dokumentert for noen av prosjektene.

Bruk av modell for å beregne indirekte kostnader

NTNU viser til at de bruker TDI-modellen på alle BOA-prosjekter. Modellen ble innført i 2013–2014. NTNU har ulike budsjettmaler for blant annet bidragsprosjekter og oppdragsprosjekter. Budsjettmalene beregner indirekte kostnader automatisk, og ved budsjettering av timer er de indirekte kostnadene inkludert i timeprisen. NTNU foretar en full gjennomgang av satsene i TDI-malen hvert år. Året da NTNU fusjonerte, var et unntak; da ble satsene indeksregulert.¹

Dokumentanalysen bekrefter at NTNU har brukt TDI-modellen i alle prosjektene vi har kontrollert.

Dokumentert vurdering av faglig interesse for bidragsprosjektene

NTNU viser til en intern rutine hvor det framkommer at det skal benyttes en sjekkliste for alle bidrags- og oppdragsprosjekter. Som en del av sjekklisten skal det dokumenteres en vurdering av faglig interesse. Listen skal utfylles av prosjektlederen og gjennomgås sammen med enhetslederen.²

Dokumentanalysen viser at det finnes en sjekkliste med en vurdering av faglig interesse for alle de tre utvalgte bidragsprosjektene.³

Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering

NTNU viser til at det ofte budsjetteres med timer i budsjettmalen for oppdragsprosjekter. I slike tilfeller er fortjeneste lagt inn i timeprisen. Dersom det ikke budsjetteres med timer, legges fortjenesten inn manuelt for

¹ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved NTNU 11. februar 2021.

² Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved NTNU 11. februar 2021.

³ Gjennomgang av mottatt dokumentasjon fra NTNU.

å sikre at det budsjetteres med en rimelig fortjeneste på prosjektet. Videre viser NTNU til at budsjettmalen gir en feilmelding dersom det blir beregnet en lavere fortjeneste enn 5 prosent. NTNU mener at 5 prosent er en for lav fortjeneste, og at de budsjetterer med mer enn dette i de fleste prosjektene. NTNU viser til at de ofte opererer i et marked der det beregnes en høyere fortjeneste enn 5 prosent.⁴

Dokumentanalysen viser at det er utarbeidet et budsjett som viser indirekte kostnader, direkte kostnader og finansiering for de tre kontrollerte bidragsprosjektene. Videre viser analysen at det er utarbeidet et budsjett med en fortjeneste på 5 prosent for ett av de tre oppdragsprosjektene. For det andre oppdragsprosjektet foreligger det ikke et budsjett, og for det tredje er det ikke innarbeidet fortjeneste i budsjettet.⁵

Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader

NTNU viser til at de registrerer timer for EU-prosjekter. Når det gjelder andre BOA-prosjekter, benytter de budsjettet som grunnlag for kostnader i regnskapet. I noen prosjekter blir det likevel ført timer. I tilfellene der det brukes timeføring, er det ulik praksis og stor variasjon i virksomheten i hvordan timene føres. Siden systemet ikke har begrensninger på hvor mange timer som kan føres opp per dag, er det mange som fører oppsamlede timer på enkelte dager.⁶

Dokumentanalysen viser at alle de kontrollerte prosjektene har mangler i dokumentasjonen på at alle kostnader er belastet prosjektet.⁷ For tre prosjekter foreligger det noe dokumentasjon, men denne framstår i stor grad som oppsummerte timer og ikke faktiske timer som er arbeidet per dag. For de andre tre prosjektene er det dokumentert at det er ført lønnskostnader enten i et omposteringsskjema eller per kontonivå i Excel. Faktiske kostnader er ikke tilstrekkelig dokumentert i noen av de kontrollerte prosjektene.

Føring av tap på oppdragsprosjekter

Fem avsluttede oppdragsprosjekter med underskudd er valgt ut for å kontrollere regnskapsføring av tap. Regnskapsanalysen viser at underskuddene i alle de kontrollerte prosjektene er bokført korrekt mot virksomhetskapitalen.

1.2 Universitetet i Oslo (UiO)

Figur 2 UiO – oppsummering av funn

Prosjektnummer	204976	280244	695067	144004	144204	461428
Oppdrags- eller bidragsprosjekt	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Bidrag	Bidrag	Bidrag
Prosjektperiode	2018–2020	2018–2020	2016–2020	2014–2019	2016–2020	2017–2020
Modell for å beregne indirekte kostnader	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI
Dokumentert vurdering av faglig interesse	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert			
Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering						
Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader						

Figur 2 viser at TDI-modellen er benyttet for alle de seks prosjektene som er kontrollert, og at ett av de tre bidragsprosjektene har dokumentert vurdering av faglig interesse. Videre viser figuren at det er brudd på regelverket i forbindelse med budsjettering i ett av de seks prosjektene, og at faktiske kostnader ikke er tilstrekkelig dokumentert i regnskapene for noen av prosjektene.

⁴ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved NTNU 11. februar 2021.

⁵ Gjennomgang av mottatt dokumentasjon fra NTNU.

⁶ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved NTNU 11. februar 2021.

⁷ Gjennomgang av mottatt dokumentasjon fra NTNU.

Bruk av modell for å beregne indirekte kostnader

UiO opplyser at de har benyttet TDI-modellen siden 2015. I prosjekter som gjelder utdanning, beregnes indirekte kostnader med en sats på 40 prosent av lønnskostnader og sosiale kostnader. TDI-modellen oppdateres årlig med en ny beregning som baserer seg på regnskapstall fra de tre foregående årene.⁸

Dokumentanalysen viser at TDI-modellen er benyttet i alle seks prosjektene som er kontrollert.

Dokumentert vurdering av faglig interesse for bidragsprosjektene

Ifølge UiO skal faglig interesse vurderes for både oppdrags- og bidragsprosjekter og dokumenteres med en kort beskrivelse i forbindelse med at prosjektet opprettes. Den faglige interessen skal vurderes av prosjektlederen og prosjekteieren på bakgrunn av prosjektets faglige mål og visjoner, og den skal signeres lokalt i forbindelse med søknadsprosessen.⁹

Analysen av dokumentasjonen vi har mottatt, viser at UiO har vurdert og dokumentert at ett av de tre kontrollerte bidragsprosjektene har faglig interesse. De har ikke dokumentert vurderingen av de to andre.

Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering

UiO opplyser at de bruker ulike budsjettmaler for bidrags- og oppdragsprosjekter. Budsjettmalen for oppdragsprosjekter viser fortjeneste, og ifølge UiO forsøker de å legge seg på en fortjeneste som skal være konkurransedyktig i markedet. Minimumskravet er 5 prosent påslag i fortjeneste.¹⁰

Dokumentanalysen viser at det er utarbeidet et budsjett som viser indirekte kostnader, direkte kostnader og finansiering for alle de tre bidragsprosjektene som er kontrollert. Videre viser analysen at ett av de tre oppdragsprosjektene i utvalget er budsjettet med 0 kroner i fortjeneste. De to andre er budsjettet med henholdsvis 11,7 prosent og 26,6 prosent i fortjeneste.

Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader

UiO viser til at det registreres arbeidstimer kun på EU-prosjekter. Arbeidstid og lønnskostnader i de øvrige prosjektene regnskapsføres i henhold til budsjettet. Stillingsandelene i prosjektene defineres i forbindelse med budsjettering av de fast ansatte og legges til grunn i regnskapet. UiO opplyser om at det er liten vilje i fagmiljøene til å føre timelister.¹¹

Analysen av dokumentasjonen vi har mottatt, viser at de faktiske kostnadene i de seks kontrollerte prosjektene ikke er tilfredsstillende dokumentert. Det mangler timelister eller annen dokumentasjon som kan bekrefte at alle kostnader er regnskapsført, for fem av de seks prosjektene. For det siste prosjektet er det ført timelister for kun noen av dem som har jobbet på prosjektet. Belastning av lønn skjer enten gjennom direkte avlønning mot prosjektet i hel stilling eller deler av stilling eller ved frikjøp¹² av tiden til fast ansatte i henhold til avtalt budsjett.

Føring av tap på oppdragsprosjekter

Vi har valgt ut fem avsluttede oppdragsprosjekter med underskudd for å kontrollere regnskapsføring av tap. Regnskapsanalysen viser at underskuddene i alle de fem kontrollerte prosjektene er ført korrekt mot virksomhetskapitalen.

⁸ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiO 5. februar 2021.

⁹ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiO 5. februar 2021.

¹⁰ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiO 5. februar 2021.

¹¹ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiO 5. februar 21.

¹² Et frikjøp er når en fast ansatt frikjøpes fra sin stilling for å jobbe med prosjekter i en spesifikk tidsperiode.

1.3 Universitetet i Bergen (UiB)

Figur 3 UiB – oppsummering av funn

Prosjektnummer	806849	812340	813444	809450	810288
Oppdrags- eller bidragsprosjekt	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Bidrag	Bidrag
Prosjektperiode	2011–2020	2018–2020	2018–2019	2015–2020	2016–2020
Modell for å beregne indirekte kostnader	40 % indirekte kostnader	TDI	TDI	TDI	TDI
Dokumentert vurdering av faglig interesse	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert		
Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering					
Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader					

Figur 3 viser at TDI-modellen er benyttet for fire av de fem utvalgte prosjektene, og at en enklere beregningsmodell er benyttet for ett prosjekt. Ingen av de to bidragsprosjektene som er kontrollert, har dokumentert vurdering av faglig interesse. Videre viser figuren at det er brudd på regelverket for budsjettering for ett av de fem prosjektene. Faktiske kostnader er ikke tilstrekkelig dokumentert for noen av prosjektene.

Bruk av modell for å beregne indirekte kostnader

Ifølge UiB innførte de TDI-modellen i 2014–2015, og de bruker den for alle oppdrags- og bidragsprosjekter. UiB oppdaterte satsene til modellen senest i 2021. I utgangspunktet oppdateres modellen med en full gjennomgang av satsene i TDI-malen hvert år, men enkelte år har modellen blitt inflasjonsjustert i stedet for.¹³

Dokumentanalysen og intervjuet med UiB viser at TDI-modellen er benyttet for de to bidragsprosjektene og for to av de tre oppdragsprosjektene som er kontrollert. En modell med 40 prosent indirekte kostnader er benyttet for ett oppdragsprosjekt, ettersom dette hadde oppstart før TDI-modellen ble tatt i bruk.¹⁴

Vurdering og dokumentasjon av faglig interesse for bidragsprosjektene

UiB uttaler at de har lagt vekt på å vurdere faglig interesse de siste årene, og at de ser at det har vært en stor utvikling i hvordan de dokumenterer dette. Fra 2021 endret de rutine slik at prosjektledere nå må vurdere og dokumentere faglig interesse i prosjektsøknaden. Før 2021 ble faglig interesse vurdert og bekreftet i forbindelse med signering av kontrakt, men UiB hadde ikke interne krav om at vurderingen skulle dokumenteres.¹⁵

Dokumentanalysen viser at vurdering av faglig interesse ikke er dokumentert for de to bidragsprosjektene i utvalget.

Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering

UiB uttaler at de bruker flere ulike budsjettmaler. Malene er knyttet til finansieringskilde og krav til budsjettering og blir oppdatert ved behov. TDI-satsene ligger til grunn for å beregne kostnader i alle malene som benyttes. Videre uttaler UiB at det skal budsjetteres med en fortjeneste på oppdragsprosjekter. Det har imidlertid vært ulik praksis for hvordan fortjenesten har blitt lagt inn i budsjettet. Noen legger fortjenesten på kostnadene slik at den ikke vises på en egen linje i budsjettet. UiB viser til at planlagt fortjeneste avhenger av markedet.¹⁶

¹³ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiB 19. februar 2021.

¹⁴ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiB 19. februar 2021.

¹⁵ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiB 19. februar 2021.

¹⁶ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiB 19. februar 2021.

Dokumentanalysen viser at det er utarbeidet et budsjett som viser indirekte kostnader, direkte kostnader og finansiering for ett bidragsprosjekt. UiB kunne ikke framskaffe det opprinnelige budsjettet for det andre kontrollerte bidragsprosjektet.¹⁷ Videre viser dokumentanalysen at det for to av oppdragsprosjektene er budsjettert med en fortjeneste på henholdsvis 8 prosent og 5 prosent. Det tredje oppdragsprosjektet som er kontrollert, er budsjettert med 0 kroner i fortjeneste. Dette prosjektet ble imidlertid opprettet før det nåværende reglementet trådte i kraft, og kravet til en rimelig fortjeneste på oppdragsprosjekter framgår ikke av reglementet som var gjeldende i 2011.¹⁸

Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader

UiB viser til at vitenskapelig ansatte fører timer på EU-prosjekter. Det registreres ikke timer for andre BOA-prosjekter. I regnskapsføringen av disse prosjektene tas det utgangspunkt i budsjetterte timer. Dersom det skjer endringer i prosjektet, eksempel forsinkelser følges dette opp manuelt med prosjektleder og det blir foretatt en justering av kostnadene.¹⁹

Dokumentanalysen viser at det er mangler i alle de fem kontrollerte prosjektene. For fire prosjekter mangler det dokumentasjon på at alle kostnader er belastet prosjektet. Det finnes ikke timelister eller annen dokumentasjon som viser faktisk arbeidstid, og UiB bekrefter at det er budsjetterte timer som danner grunnlaget for regnskapet for disse prosjektene. For ett av de kontrollerte oppdragsprosjektene gir ikke regnskapet et helhetlig bilde av prosjektets kostnader. Dette prosjektet ble opprettet på grunn av merverdiavgiftsproblematikk i et pågående bidragsprosjekt og inneholder lite lønnskostnader. UiB forklarer dette med at lønnskostnadene framgår av bidragsprosjektet.²⁰

Føring av tap på oppdragsprosjekter

Vi har valgt ut fem avsluttede oppdragsprosjekter med underskudd for å kontrollere regnskapsføring av tap. Ett av de kontrollerte prosjektene ble avsluttet i 2020 med et underskudd på 96 527 kroner, og underskuddet er ikke ført mot virksomhetskapskapitalen som forutsatt. Underskuddet i de fire andre kontrollerte prosjektene er ført korrekt mot virksomhetskapskapitalen.

1.4 Norges arktiske universitet (UiT)

Figur 4 UiT – oppsummering av funn

Prosjektnummer	A54029	A66107	A71012	A20140	A20396	A42225
Oppdrags- eller bidragsprosjekt	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Bidrag	Bidrag	Bidrag
Prosjektperiode	2018–2019	2019–2020	2015–2020	2010–2020	2016–2020	2019–2020
Modell for å beregne indirekte kostnader	TDI	TDI	TDI	?	TDI	TDI
Dokumentert vurdering av faglig interesse	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert	-		
Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering						
Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader						

Figur 4 viser at TDI-modellen er benyttet for fem av de seks prosjektene som er kontrollert. To av de tre bidragsprosjektene har dokumentert vurdering av faglig interesse. Videre viser figuren at det er brudd på

¹⁷ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiB 19. februar 2021. Dette prosjektet ble opprettet før det nåværende reglement trådte i kraft, men krav til budsjett framgår også av reglementet som var gjeldende i 2011 og som følger av rundskriv F-20-07 av 21. desember 2007.

¹⁸ Reglement om statlige universiteter og høyskoleers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer, rundskriv F-20-07 av 21. desember 2007.

¹⁹ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiB 19. februar 2021.

²⁰ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiB 19. februar 2021.

regelverket for budsjettering for to av de seks prosjektene. Faktiske kostnader er ikke tilstrekkelig dokumentert i noen av prosjektene.

Bruk av modell for å beregne indirekte kostnader

UiT opplyser at TDI-modellen ble innført i 2015, og at denne modellen legges til grunn for alle prosjekter. Det benyttes samme mal for oppdrags- og bidragsprosjekter. UiT har gjennomført en full oppdatering av satsene én gang etter implementeringen, og det ble gjort i 2018, men satsene justeres hvert år etter pris og lønnsvekstregulering. UiT opplyser at de planlegger en ny oppdatering i løpet av vårsemesteret 2021.²¹

Dokumentanalysen viser at TDI-modellen er benyttet i fem av de seks kontrollerte prosjektene. Det siste prosjektet ble opprettet før TDI-modellen ble tatt i bruk, og vi har ikke mottatt dokumentasjon som sier hvilken modell som er benyttet.

Dokumentert vurdering av faglig interesse for bidragsprosjektene

Ifølge UiT skal faglig interesse vurderes for både oppdrags- og bidragsprosjekter. Vurderingen gjøres i hovedsak av instituttlederen og dekanen i forbindelse med søknadsprosessen.²²

Analysen av dokumentasjonen vi har mottatt, viser at UiT har vurdert faglig interesse for to av de tre kontrollerte bidragsprosjektene. Det siste bidragsprosjektet var opprinnelig klassifisert i 2008 som bevilgningsfinansiert virksomhet, og endret klassifisering til bidragsprosjekt i 2013. Vi har ikke vurdert om det burde vært gjort en vurdering av faglig interesse i forbindelse med omklassifiseringen.

Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering

UiT opplyser at de bruker en budsjettmal i forbindelse med budsjetteringen. Det er TDI-modellen som er grunnlaget for malen, og indirekte og direkte kostnader er innarbeidet. Ved budsjettering av lønnskostnader blir det automatisk beregnet et påslag av indirekte kostnader som tilsvarer stillingsandelen.²³ UiT opplyser om at oppdragsprosjekter skal ha minimum 5 prosent påslag i fortjeneste fra om med 10.11.2020.²⁴

Analysen av dokumentasjonen vi har mottatt, viser at budsjettet for to av de tre kontrollerte bidragsprosjektene inneholder direkte og indirekte kostnader og finansiering. UiT har ikke framskaffet det opprinnelige budsjettet for det tredje bidragsprosjektet. Dokumentanalysen viser at ett av de tre oppdragsprosjektene er budsjettert med 0 kroner i fortjeneste. De andre to prosjektene er budsjettert med henholdsvis 3,3 og 8,1 prosent i fortjeneste.

Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader

UiT opplyser at det ikke er vanlig å føre et regnskap med tidsregistreringer i forbindelse med prosjekter. EU-prosjekter er et unntak fra dette. UiT viser til at det er ulik praksis hos enhetene når det gjelder timelister for bidragsprosjekter. I utgangspunktet er det budsjettallene for arbeidstid som ligger til grunn for prosjektrengskapet, og det er veldig lite bruk av timelister. UiT viser videre til at de tar hensyn til avvik fra budsjett i regnskapene ved for eksempel permisjoner, sykdom og lignende.²⁵

Dokumentanalysen viser at faktiske kostnader for de seks kontrollerte prosjektene ikke er tilfredsstillende dokumentert. Det mangler timelister eller annen dokumentasjon som kan bekrefte at alle kostnader er regnskapsført på de kontrollerte prosjektene.²⁶

Føring av tap på oppdragsprosjekter

Regnskapsanalysen viser at UiT ikke har avsluttet noen oppdragsprosjekter med tap i perioden 2019–2020.

²¹ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiO 5. februar 2021.

²² Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiT 9. februar 2021.

²³ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiO 5. februar 2021.

²⁴ Brev fra Kunnskapsdepartementet med tilbakemelding på utkast til revisjonsrapport, datert 5. mai 2021, vedlegg institusjonenes kommentarer til rapportutkast.

²⁵ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiT 9. februar 2021.

²⁶ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiT 9. februar 2021.

1.5 Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)

Figur 5 NMBU – oppsummering av funn

Prosjektnummer	8351010012 M	3206000057 M	735101000 6	420600008 8	365000002 7	830201001 2
Oppdrags- eller bidragsprosjekt	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Bidrag	Bidrag	Bidrag
Prosjektperiode	2019–2020	2016–2020	2018–2020	2017–2020	2019–2020	2017–2020
Modell for å beregne indirekte kostnader	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI
Dokumentert vurdering av faglig interesse	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert			
Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering						
Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader						

Figur 5 viser at TDI-modellen er benyttet for alle de seks prosjektene vi har kontrollert, og at det er dokumentert vurdering av faglig interesse for to av tre bidragsprosjekter. Videre viser figuren at det er brudd på regelverket for budsjettering for to av seks prosjekter, og at faktiske kostnader ikke er tilstrekkelig dokumentert i fem av seks.

Bruk av modell for å beregne indirekte kostnader

NMBU opplyser at de innførte TDI-modellen i 2016 for alle nye BOA-prosjekter. Ifølge NMBU oppdateres satsene i TDI-modellen årlig.²⁷

Analysen av dokumentasjonen vi har mottatt, viser at NMBU har benyttet TDI-modellen for alle de seks kontrollerte prosjektene. Ett av prosjektene var tidligere klassifisert som bevilgningsfinansiert aktivitet, men ble omklassifisert i 2019 og deretter ble det belastet indirekte kostnader i henhold til TDI-modellen.²⁸

Dokumentert vurdering av faglig interesse for bidragsprosjektene

Ifølge NMBU skal faglig interesse vurderes for både oppdrags- og bidragsprosjekter og dokumenteres i en felles budsjettmal. Det er dekanen eller lederen for enhetene som skal godkjenne vurderingen av faglig interesse.²⁹

Analysen av dokumentasjonen vi har mottatt, viser at NMBU har vurdert og dokumentert at to av de tre kontrollerte bidragsprosjektene har faglig interesse. En slik vurdering er ikke dokumentert for det tredje prosjektet.

Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering

Ifølge NMBU brukes det en felles budsjettmal for alle bidrags- og oppdragsprosjekter. Virksomheten har de siste årene blitt mer bevisst på å budsjettere med en rimelig fortjeneste i oppdragsprosjekter. Budsjettert fortjeneste bør ifølge NMBU være på minimum 5 prosent, men de ønsker i utgangspunktet et høyere overskudd enn dette.³⁰

Analysen av dokumentasjonen vi har mottatt, viser at budsjettet inneholder direkte og indirekte kostnader og finansiering for to av de tre kontrollerte bidragsprosjektene. For det tredje bidragsprosjektet er det ikke

²⁷ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved NMBU 2. februar 2021.

²⁸ Brev fra Kunnskapsdepartementet med tilbakemelding på utkast til revisjonsrapport, datert 5. mai 2021, vedlegg institusjonenes kommentarer til rapportutkast.

²⁹ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved NMBU 2. februar 2021.

³⁰ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved NMBU 2. februar 2021.

utarbeidet et budsjett. Videre viser analysen at det ikke er budsjettert med en fortjeneste på ett oppdragsprosjekt. De to andre er budsjettert med henholdsvis 3,5 prosent og 1,7 prosent i fortjeneste.

Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader

Ifølge NMBU er det ulik praksis for timeføring. I noen prosjekter legges arbeidstiden som er budsjettert, til grunn for regnskapet. I andre prosjekter brukes registrerte timer som grunnlag. I noen prosjekter blir personer tilsatt direkte på prosjektet, og da blir alle lønnskostnader for disse personene belastet regnskapet, og det føres ikke timelister.³¹

Dokumentanalysen viser at de ansattes arbeidstid ikke er dokumentert fullt ut i fem av de seks prosjektene vi har kontrollert. For disse mangler det timelister eller annen dokumentasjon som kan bekrefte at alle kostnader er regnskapsført på prosjektene. I ett av bidragsprosjektene vi kontrollerte, er alle lønnskostnader belastet prosjektet. En ansatt jobbet 100 prosent i prosjektet, og vi vurderer at de faktiske lønnskostnadene er dokumentert for dette prosjektet.

Føring av tap på oppdragsprosjekter

Fem avsluttede oppdragsprosjekter med underskudd ble valgt ut for å kontrollere regnskapsføring av tap. Regnskapsanalysen viser at underskuddene i alle de kontrollerte prosjektene er bokført korrekt mot virksomhetskapitalen.

1.6 OsloMet – Storbyuniversitetet

Figur 6 OsloMet – oppsummering av funn

Prosjektnummer	201639	200539	201595	200675	416044	416045
Oppdrags- eller bidragsprosjekt	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Bidrag	Bidrag	Bidrag
Prosjektperiode	2019–2020	2017–2020	2019–2020	2017–2020	2016–2020	2016–2020
Modell for å beregne indirekte kostnader	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI
Dokumentert vurdering av faglig interesse	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert			
Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering						
Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader						

Figur 6 viser at TDI-modellen er benyttet for alle de seks prosjektene som er kontrollert, og at det er dokumentert vurdering av faglig interesse for to av de tre bidragsprosjektene. Videre viser figuren at det er brudd på regelverket for budsjettering for tre av de seks kontrollerte prosjektene, og at de faktiske kostnadene ikke er tilstrekkelig dokumentert i regnskapene for noen av prosjektene.

Bruk av modell for å beregne indirekte kostnader

OsloMet viser til at de siden 2017 har brukt TDI-modellen for alle FoU-prosjekter, både oppdrags- og bidragsprosjekter. TDI-modellen brukes derimot ikke for EVU-³² og EU-prosjekter. TDI-modellen justeres årlig med bakgrunn i ferdige regnskapstall. Det gjøres da en full gjennomgang av modellen, og timepriser og satser justeres deretter.³³

Dokumentanalysen viser at OsloMet har brukt TDI-modellen for alle de utvalgte prosjektene.

³¹ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved NMBU 2. februar 2021.

³² Etter- og videreutdanningsprosjekter.

³³ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved OsloMet 1. mars 2021.

Dokumentert vurdering av faglig interesse for bidragsprosjektene

OsloMet viser til at de benytter et eget skjema for å dokumentere vurderingen av faglig interesse. Skjemaet skal fylles ut av den ansvarlige for prosjektet og signeres av en med budsjettmyndighet (BDM). I skjemaet skal det beskrives hvorfor prosjektet er faglig interessant, og hvilken del av OsloMets strategi prosjektet er relatert til. Det gjøres en vurdering av faglig interesse for både bidrags- og oppdragsprosjekter. Økonomiavdelingen kontrollerer om vurderingen er gjort, og om skjemaet er signert, før de oppretter prosjektet.³⁴

Dokumentanalysen viser at det er dokumentert faglig vurdering for to av de tre kontrollerte bidragsprosjektene. Det finnes ikke slik dokumentasjon for det tredje bidragsprosjektet, som ble opprettet i 2016. OsloMet forklarer dette med at alle forskningsprosjektene fra Senter for velferds- og arbeidslivsforskning (SVA) tidligere ble ansett for å være faglig interessante, og at kravet om dokumentasjon derfor ble fraveket. Disse rutinene ble endret i 2018, og siden den gang har også SVA sendt inn et skjema for faglig interesse når de oppretter nye prosjekter.³⁵

Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering

OsloMet viser til at det utarbeides prosjektbudsjetter med utgangspunkt i maler som er tilgjengelige i prosjektmodulen. Interne retningslinjer sier at det skal budsjetteres med minst 10 prosent fortjeneste på oppdragsprosjekter. OsloMet vurderer at dette er en rimelig fortjeneste. Det er ikke fastlagte rutiner for hvordan fortjenesten skal budsjetteres, men i de fleste tilfeller blir den liggende som et «resultat i bunn», og underforbruket blir fortjenesten. Hos forskningsinstituttene inngår fortjenesten i timeprisene.³⁶

Interne retningslinjer ved OsloMet tilsier at det interne kravet om minst 10 prosent fortjeneste kan fravikes dersom oppdragsprosjektet er spesielt faglig interessant, men da må det argumenteres for dette. I slike tilfeller kan det planlegges oppdragsprosjekter uten fortjeneste.³⁷

Dokumentanalysen viser at det er utarbeidet et budsjett som viser indirekte kostnader, direkte kostnader og finansiering for alle de tre kontrollerte bidragsprosjektene. Videre viser analysen at det er utarbeidet et budsjett for alle de tre kontrollerte oppdragsprosjektene, men at disse ikke viser indirekte kostnader eller innarbeidet fortjeneste. OsloMet viser til at de tre oppdragsprosjektene gjelder SVA (Velferdsforskningsinstituttet NOVA), og at de ikke budsjetterer fortjeneste eller indirekte kostnader som en egen post for disse, men at det ligger inne i timesprisen.³⁸

Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader

OsloMet viser til at det i prosjektmodulen budsjetteres med planlagte timer for de ulike prosjektene. Videre fordeles kostnadene på bakgrunn av antall timer. Det kan imidlertid variere hvordan de kommer fram til disse timene. I noen tilfeller bruker de budsjetterte timer, og i andre tilfeller bruker de faktiske timer.³⁹

Dokumentanalysen viser at det er dokumentert lønnskostnader med en timeliste som viser oppsummerte timer per måned, for fire av de seks kontrollerte prosjektene. For det femte prosjektet har vi derimot mottatt timelister som viser timeføring per dag for tre ansatte. På dette prosjektet er det bokført reisekostnader i en periode hvor det ikke er dokumentert timer for den ansatte som har vært på reise. For det sjette prosjektet har vi ikke mottatt noen dokumentasjon på timeføring, og OsloMet viser til at timeføringen skjedde manuelt med utgangspunkt i budsjettet.⁴⁰ De faktiske kostnadene er ikke tilstrekkelig dokumentert for noen av de kontrollerte prosjektene.

Føring av tap på oppdragsprosjekter

Vi har valgt ut ti avsluttede oppdragsprosjekter med underskudd for å kontrollere regnskapsføring av tap. Regnskapsanalysen viser at underskuddene i ni av prosjektene er ført korrekt mot virksomhetskapitalen. Når

³⁴ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved OsloMet 1. mars 2021.

³⁵ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved OsloMet 1. mars 2021.

³⁶ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved OsloMet 1. mars 2021.

³⁷ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved OsloMet 1. mars 2021.

³⁸ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved OsloMet 1. mars 2021.

³⁹ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved OsloMet 1. mars 2021.

⁴⁰ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved OsloMet 1. mars 2021.

det gjelder det siste prosjektet, viser OsloMet til at tidligere innsendte regnskap var tatt ut fra forsystemet og inneholder flere timer enn det som er reelt. Det nye regnskapet viser at prosjektet hadde null i resultat, og derfor ingen føring mot virksomhetskapitalen.⁴¹

1.7 Universitetet i Stavanger (UiS)

Figur 7 UiS – oppsummering av funn

Prosjektnummer	OP-10203	OP-10313	OP-10332	OF-10578	PR-10757	PR-10769
Oppdrags- eller bidragsprosjekt	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Bidrag	Bidrag	Bidrag
Prosjektperiode	2019	2019–2020	2019–2021	2019–2020	2019–2020	2019–2020
Modell for å beregne indirekte kostnader	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	60 % indirekte kostnader
Dokumentert vurdering av faglig interesse	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert			
Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering						
Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader						

Figur 7 viser at TDI-modellen er benyttet for fem av de seks prosjektene som er kontrollert, og at det for ett prosjekt er benyttet en modell med 60 prosent indirekte kostnader. Ingen av de tre bidragsprosjektene har dokumentert vurdering av faglig interesse. Videre viser figuren at det er brudd på regelverket for budsjettering for ett av de seks prosjektene, og at faktiske kostnader ikke er tilstrekkelig dokumentert i regnskapene for noen av prosjektene.

Bruk av modell for å beregne indirekte kostnader

UiS opplyser at TDI-modellen ble innført i midten av 2016. Det innebærer at alle prosjekter som er opprettet siden juli 2016, bruker TDI-modellen, med unntak av prosjekter for kulturminner ved Arkeologisk museum og etter- og videreutdanningsprosjekter. Videre opplyser UiS at den gamle beregningsmåten med et påslag på 45 prosent indirekte kostnader ble benyttet for prosjekter som ble opprettet før juli 2016. For kulturminneprosjekter ble det benyttet et påslag på 60 prosent indirekte kostnader. TDI-modellen ble sist oppdatert med nye satser i januar 2021. Da ble kostnader for 2019 benyttet som grunnlag for å beregne de nye satsene. TDI-modellen justeres med indeksregulering i de årene det ikke gjennomføres en oppdatering basert på kostnader.⁴²

Dokumentanalysen viser at TDI-modellen er benyttet ved fem av de seks prosjektene som er kontrollert. Det siste prosjektet har benyttet en beregningsmodell med 60 prosent indirekte kostnader.

Dokumentert vurdering av faglig interesse for bidragsprosjektene

Ifølge UiS skal faglig interesse vurderes for både oppdrags- og bidragsprosjekter. Videre viser UiS til at de verifiserer at bidragsprosjektene har faglig interesse ved å krysse av i en rubrikk i budsjettet. Vurderingene av faglig interesse blir imidlertid ikke skriftlig begrunnet.⁴³

Analysen av mottatt dokumentasjon viser at ingen av de tre kontrollerte bidragsprosjektene har dokumentert faglig vurdering. Det er heller ikke krysset av i en rubrikk i budsjettet for at faglig interesse er vurdert.

⁴¹ E-post fra OsloMet 18. mars 2021.

⁴² Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiS 16. februar 2021 og Brev fra Kunnskapsdepartementet med tilbakemelding på utkast til revisjonsrapport, datert 5. mai 2021, vedlegg institusjonenes kommentarer til rapportutkast

⁴³ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiS 16. februar 2021.

Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering

UiS opplyser at budsjettmalen for prosjekter brukes både for bidrags- og oppdragsprosjekter. I malen vises lønnskostnader, driftskostnader, leiested og finansieringen. Ved budsjettering av bidragsprosjekter skal inntekter og kostnader gå i balanse, men for oppdragsprosjekter skal det være en fortjeneste. Ifølge UiS har de valgt å legge seg på et anbefalt anslag på 20–30 prosent fortjeneste på oppdragsprosjekter.⁴⁴

Analysen av dokumentasjonen vi har mottatt, viser at budsjettene inneholder direkte og indirekte kostnader og finansiering for alle de tre kontrollerte bidragsprosjektene. Videre viser analysen at det for ett av de tre kontrollerte oppdragsprosjektene ikke er budsjettert med fortjeneste. De to andre oppdragsprosjektene er budsjettert med henholdsvis 8 prosent og 30 prosent i fortjeneste.

Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader

Ifølge UiS blir det registrert timer i en timemodul som utgjør grunnlaget for kostnader i prosjektreknskapene. Dette gjøres på to ulike måter, enten ved at budsjetterte timer registreres, eller ved at faktiske timer registreres. Timer i prosjektene føres hovedsakelig etter budsjett. UiS uttaler imidlertid at de ansatte ved Arkeologisk museum og i EVU-enheten i stor grad registrerer faktiske timer. Det registreres også timer i EU-prosjekter.⁴⁵

Analysen av dokumentasjonen vi har mottatt, viser at det ikke er noen av de seks kontrollerte prosjektene som har dokumentert de ansattes arbeidstid fullt ut. Det mangler timelister eller annen dokumentasjon som kan bekrefte at alle kostnader er regnskapsført på de kontrollerte prosjektene.

Føring av tap på oppdragsprosjekter

Vi har valgt ut fem avsluttede oppdragsprosjekter med underskudd for å kontrollere regnskapsføringen av tap. Regnskapsanalysen viser at underskuddene i alle de fem prosjektene er ført korrekt mot virksomhetskapitalen.

1.8 Universitetet i Sørøst-Norge (USN)

Figur 8 USN – oppsummering av funn

Prosjektnummer	6000097	6000158	9600002	5800024	5900012	4800024
Oppdrags- eller bidragsprosjekt	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Bidrag	Bidrag	Bidrag
Prosjektperiode	2019–2020	2020–2020	2016–2020	2015–2020	2013–2020	2019–2020
Modell for å beregne indirekte kostnader	40 % indirekte kostnader	40 % indirekte kostnader	40 % indirekte kostnader	40 % indirekte kostnader	40 % indirekte kostnader	40 % indirekte kostnader
Dokumentert vurdering av faglig interesse	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert		-	
Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering						
Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader						

Figur 8 viser at det er benyttet en modell med 40 prosent indirekte kostnader for alle de seks prosjektene som er kontrollert. Det er dokumentert vurdering av faglig interesse for to av de tre bidragsprosjektene. Det siste bidragsprosjektet var opprinnelig klassifisert som en bevilgningsfinansiert virksomhet i 2009 og endret klassifisering i 2013. Videre viser figuren at alle budsjettene er funnet i orden, men at regnskapene mangler tilstrekkelig dokumentasjon av kostnadene i tre prosjekter.

⁴⁴ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiS 16. februar 2021 og Brev fra Kunnskapsdepartementet med tilbakemelding på utkast til revisjonsrapport, datert 5. mai 2021, vedlegg institusjonenes kommentarer til rapportutkast.

⁴⁵ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved UiS 16. februar 2021.

Bruk av modell for å beregne indirekte kostnader

USN viser til at de startet med TDI-modellen 1. januar 2020. Hovedbegrunnelsen for en utsatt innføring av modellen var at USN ønsket å ha komplette regnskapsdata før de innførte modellen, etter at Høgskolen i Buskerud og Vestfold fusjonerte med Høgskolen i Telemark. Tidligere ble det benyttet en standard påslagsmodell med 40 prosent indirekte kostnader for alle prosjekter.⁴⁶

Dokumentanalysen viser at det er benyttet en modell med 40 prosent indirekte kostnader på alle de utvalgte prosjektene.⁴⁷

Dokumentert vurdering av faglig interesse for bidragsprosjektene

USN viser til at det er spesifisert i virksomhetens interne retningslinjer at faglig interesse skal vurderes for alle BOA-prosjekter. Det er lederen som vurderer og bekrefter faglig interesse før det inngås avtaler. I tillegg bekrefter prosjekteieren at prosjektet er av faglig interesse når budsjettet godkjennes.⁴⁸

Dokumentanalysen viser at det er dokumentert vurdering av faglig interesse for to av de tre kontrollerte bidragsprosjektene. Det siste prosjektet har opprinnelse fra 2009 og var i utgangspunktet midler fra Utdanningsdirektoratet, noe som på det tidspunktet skulle klassifiseres som bevilgningsfinansiert virksomhet. Fra 2013 skulle slike midler rapporteres som BOA. Prosjektet ble da opprettet og klassifiseringen ble endret, men det ble ikke foretatt noen ny vurdering av faglig interesse. Vi har ikke vurdert om dette burde vært gjort.⁴⁹

Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering

USN viser til at de har utarbeidet en budsjettmal i Excel der TDI-satsene er lagt til grunn. Tidligere ble det benyttet en fast budsjettmal med 40 prosent indirekte kostnader. USNs interne retningslinjer pålegger prosjekteieren å sørge for minimum 5 prosent fortjeneste i oppdragsprosjekter. På enkelte prosjekter er fortjenesten en del høyere fordi USN forholder seg til markedspriser.⁵⁰

Dokumentanalysen viser at budsjettene inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering for alle de seks prosjektene som er kontrollert. I budsjettene for oppdragsprosjektene er det lagt inn en fortjeneste på henholdsvis 6,2 prosent, 6 prosent og 5 prosent.⁵¹

Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader

USN viser til at de har et styrevedtak på at det skal registreres timer i alle BOA-prosjekter. Dermed legges det opp til at kostnader som er knyttet til ansattes tidsbruk, blir belastet prosjektregnskapet med grunnlag i faktisk medgått tid. Prosjektmedarbeiderne registrerer antall timer som de har arbeidet i det enkelte prosjektet i en prosjektmodul. Modulen ble tatt i bruk i april 2019. Når timene registreres, vil de indirekte kostnadene automatisk belastes prosjektet. Prosjektlederen godkjenner timer som registreres på prosjektet.⁵²

USN erfarer at det ikke alltid registreres faktisk timebruk per dag, men at det i enkelte tilfeller registreres oppsamlede timer.⁵³ USN viser til at det har vært en glidende overgang til prosjektmodulen etter at de tok i bruk denne, etter hvert som de har fått de ulike prosjektmedarbeiderne inn på systemet.⁵⁴

Dokumentanalysen viser at det er dokumentert lønnskostnader med timeregistrering per dag for tre av de seks prosjektene som er kontrollert. For de tre resterende prosjektene er det dokumentert timeregistrering per uke. For to av disse prosjektene er det bokført reisekostnader i perioder hvor det ikke er dokumentert timer for de ansatte som har vært på reise.⁵⁵

⁴⁶ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved USN 18. februar 2021.

⁴⁷ Gjennomgang av mottatt dokumentasjon fra USN.

⁴⁸ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved USN 18. februar 2021.

⁴⁹ Gjennomgang av mottatt dokumentasjon fra USN.

⁵⁰ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved USN 18. februar 2021.

⁵¹ Gjennomgang av mottatt dokumentasjon fra USN.

⁵² Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved USN 18. februar 2021.

⁵³ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved USN 18. februar 2021.

⁵⁴ Gjennomgang av mottatt dokumentasjon fra USN.

⁵⁵ Gjennomgang av mottatt dokumentasjon fra USN.

Føring av tap på oppdragsprosjekter

Regnskapsanalysen viser at USN kun hadde tre oppdragsprosjekter med tap i perioden 2019–2020. Underskuddene i alle de tre prosjektene er ført korrekt mot virksomhetskapitalen.

1.9 Høgskulen på Vestlandet (HVL)

Figur 9 HVL – oppsummering av funn

Prosjektnummer	6000569	6000795	6000722	2436110	2423200	6000434
Oppdrags- eller bidragsprosjekt	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Bidrag	Bidrag	Bidrag
Prosjektperiode	2019–2019	2020–2020	2019–2020	2016–2019	2016–2019	2019–2019
Modell for å beregne indirekte kostnader	40 % indirekte kostnader	40 % indirekte kostnader	40 % indirekte kostnader	Delvis TDI	TDI	40 % indirekte kostnader
Dokumentert vurdering av faglig interesse	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert			
Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering						
Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader						

Figur 9 viser at TDI-modellen er helt eller delvis benyttet for to av de seks prosjektene som er kontrollert, og at en modell med 40 prosent indirekte kostnader er benyttet for de øvrige fire prosjektene. Det er mangler i dokumentasjonen på faglig interesse for alle de tre bidragsprosjektene. Videre viser figuren at det er brudd på regelverket for budsjettering ved to av de seks prosjektene, og at faktiske kostnader ikke er tilstrekkelig dokumentert i regnskapene for noen av prosjektene.

Bruk av modell for å beregne indirekte kostnader

HVL opplyser at de i utgangspunktet bruker TDI-modellen for alle forskningsprosjekter. Modellen ble utarbeidet i 2018.⁵⁶ I prosjekter der TDI-modellen ikke brukes, benyttes det en modell med 40 prosent indirekte kostnader.

Dokumentanalysen viser at TDI-modellen er benyttet helt eller delvis i to prosjekter. I de fire andre prosjektene, som er fra 2019 og 2020, er det benyttet en modell med 40 prosent indirekte kostnader.

Dokumentert vurdering av faglig interesse for bidragsprosjektene

HVL opplyser at faglig interesse skal vurderes for både bidrags- og oppdragsprosjekter. Faglig interesse vurderes i en felles mal, men det kan også dokumenteres i for eksempel e-poster. HVL viser til at det varierer hvordan begrunnelsen for faglig interesse blir utformet. Prosjektene, inkludert budsjettet, godkjennes av prodekanene på fakultetene.⁵⁷

Dokumentanalysen viser at det ikke er dokumentert vurdering av faglig interesse for noen av de tre bidragsprosjektene som er kontrollert. HVL opplyser at faglig interesse ble godkjent muntlig av leder for to av prosjektene.⁵⁸

Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering

HVL viser til at de har ulike budsjettmaler med egne satser avhengig av finansieringskilden til prosjektene. I budsjettet legges det inn kostnader etter TDI-modellen og eventuelt overskudd/fortjeneste. Budsjettmalene

⁵⁶ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved HVL 28. januar 2021.

⁵⁷ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved HVL 28. januar 2021.

⁵⁸ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved HVL 28. januar 2021.

skiller mellom oppdrags- og bidragsprosjekter. I malen for oppdragsprosjekter er det lagt inn minimum 10 prosent overskudd. Både budsjettmaler og budsjetter justeres ved behov.⁵⁹

Dokumentanalysen viser at budsjettet inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og finansiering for alle de tre kontrollerte bidragsprosjektene. Videre viser analysen at budsjettet for ett av oppdragsprosjektene inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste. For det andre oppdragsprosjektet er det ikke utarbeidet et budsjett, og for det tredje er det ikke innarbeidet en fortjeneste i budsjettet.⁶⁰

Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader

HVL viser til at de ikke har en praksis med timeføring på alle sine eksterntfinansierte prosjekter. Dette gjøres kun på prosjekter der det er et krav fra finansieringskilden, og det er først og fremst prosjekter som er finansiert av EU. For andre prosjekter blir det benyttet et ressursplanleggingsverktøy som viser årsverk og arbeidsoppgaver. Dermed legges planlagt arbeidstid i budsjettet til grunn for regnskapet. Dersom det er endringer i prosjektet, for eksempel utsatt aktivitet og endring av personell, foretas det justeringer i regnskapet.⁶¹

Dokumentanalysen viser at ingen av de seks kontrollerte prosjektene har dokumentert de ansattes arbeidstid fullt ut. Det mangler timelister eller annen dokumentasjon som kan bekrefte at alle kostnader er regnskapsført på de kontrollerte prosjektene. For to av bidragsprosjektene er ikke egeninnsatsen synlig i prosjektrengskapet, fordi den ble ført på instituttet. Disse prosjektene er fra før fusjonen i 2016 og følger ikke dagens praksis ved HVL.⁶²

Føring av tap på oppdragsprosjekter

Regnskapsanalysen viser at HVL ikke hadde noen avsluttede oppdragsprosjekter med tap i perioden 2019–2020.

1.10 Høgskolen i Innlandet (HINN)

Figur 10 HINN – oppsummering av funn

Prosjektnummer	400049	400125	400168	266068	362309	154248
Oppdrags- eller bidragsprosjekt	Oppdrag	Oppdrag	Oppdrag	Bidrag	Bidrag	Bidrag
Prosjektperiode	2019–2020	2019–2020	2019–2020	2017–2020	2019–2020	2017–2020
Modell for å beregne indirekte kostnader	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI	TDI
Dokumentert vurdering av faglig interesse	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert	Ikke kontrollert			
Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering						
Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader						

Figur 10 viser at TDI-modellen er benyttet for alle de seks prosjektene som er kontrollert, og at det er dokumentert vurdering av faglig interesse for to av de tre bidragsprosjektene. Det er ikke funnet brudd på regelverket for budsjettering for noen av de seks prosjektene. Videre viser figuren at faktiske kostnader ikke er tilstrekkelig dokumentert i regnskapene for noen av prosjektene.

⁵⁹ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved HVL 28. januar 2021.

⁶⁰ Dokumentasjon fra BOA-prosjekter ved HVL.

⁶¹ Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved HVL 28. januar 2021.

⁶² Verifisert referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved HVL 28. januar 2021.

Bruk av modell for å beregne indirekte kostnader

HINN opplyser at de benytter TDI-modellen for å beregne kostnader i tilknytning til FoU-prosjekter. TDI-modellen ble innført i 2013–2014.⁶³ Det blir beregnet en ny sats for indirekte kostnader hvert år på bakgrunn av fjorårets regnskap.⁶⁴

Dokumentanalysen viser at HINN har benyttet TDI-modellen for alle de seks kontrollerte prosjektene.

Dokumentert vurdering av faglig interesse for bidragsprosjektene

HINN opplyser at vurdering av faglig interesse skal gjøres for både oppdrags- og bidragsprosjekter. Vurderingen skal utarbeides av fagpersonell og dokumenteres i et prosjektgodkjenningsskjema. Skjemaet blir godkjent av prosjekteieren og instituttlederen. Før Høgskolen i Hedmark og Høgskolen i Lillehammer ble fusjonert til HINN, var det imidlertid ulike rutiner for dokumentasjon av faglig interesse ved høgskolene, og det varierer derfor hvordan dette er dokumentert i eldre prosjekter.⁶⁵

Analysen av dokumentasjonen vi har mottatt, viser at det er utarbeidet og dokumentert en vurdering av faglig interesse i tråd med regelverket for to av de tre bidragsprosjektene. For det tredje er det ikke dokumentert en slik vurdering.

Budsjett som inneholder direkte kostnader, indirekte kostnader og fortjeneste/finansiering

HINN opplyser at de bruker to budsjettmaler, TDI-budsjettmalen og en enkel budsjettmal for ettårige prosjekter. Begge budsjettmalene legger TDI-modellen til grunn for å beregne kostnader. HINN opplyser videre at det skal innarbeides en rimelig fortjeneste på oppdragsprosjekter. De viser til en praksis hvor det skal innarbeides minimum 5 prosent fortjeneste på alle oppdragsprosjekter. Det er imidlertid ikke utarbeidet skriftlig rutiner for dette, men i retningslinjene har HINN lagt til grunn at det skal innarbeides en rimelig fortjeneste på oppdragsprosjekter.⁶⁶

Dokumentanalysen viser at det er laget et budsjett for alle de seks kontrollerte prosjektene. Budsjettene viser direkte kostnader, indirekte kostnader og finansiering/fortjeneste. I budsjettene for de tre oppdragsprosjektene er det innarbeidet en fortjeneste på henholdsvis 29,4 prosent, 23 prosent og 35 prosent.

Regnskap med dokumentasjon av bokførte kostnader

HINN opplyser at de dokumenterer indirekte og direkte kostnader på to forskjellige måter. Kostnadene dokumenteres hovedsakelig ved at antall timer som er budsjettet for prosjektet, blir lagt til grunn også i prosjektregnskapet. De timebudsjettene som legges til grunn for bokføring av timer skal redigeres og justeres i takt med endringer i prosjektet slik at timebelastning viser en mest mulig reell tidsbruk. En annen måte å dokumentere kostnadene på er å registrere faktisk arbeidstid. HINN viser til at det er få som gjør dette, og selv når timeregistrering benyttes, vil det ikke alltid være etterprøvbart, fordi det i noen tilfeller registreres timer for en periode samlet og ikke per dag.⁶⁷

Analysen av dokumentasjonen vi har mottatt, viser at de ansattes arbeidstid ikke er dokumentert fullt ut for noen av de seks kontrollerte prosjektene. For to prosjekter er lønnskostnadene belastet prosjektregnskapet med bakgrunn i budsjettet. For ett prosjektet er det benyttet timelister som viser registrert arbeidstid for noen ansatte og budsjetterte timer for andre ansatte. For tre prosjekter er det mottatt oversikter over arbeidede timer. Noen av disse framstår ikke som faktiske arbeidede timer. Det er for eksempel ført opptil 47 timer på én dag for én ansatt. I ett av prosjektene er det flere eksempler på at det er bokført reisekostnader i en periode hvor det ikke er ført timer for de ansatte som har vært på reise.

⁶³ Referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved HINN 26. januar 2021.

⁶⁴ E-post fra HINN, datert 15. mars 2021.

⁶⁵ Referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved HINN 26. januar 2021.

⁶⁶ Referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved HINN 26. januar 2021 og Brev fra Kunnskapsdepartementet med tilbakemelding på utkast til revisjonsrapport, datert 5. mai 2021, vedlegg institusjonenes kommentarer til rapportutkast.

⁶⁷ Referat fra intervju med aktuelle fagpersoner ved HINN 26. januar 2021.

Føring av tap på oppdragsprosjekter

Regnskapsanalysen viser at HINN kun hadde tre oppdragsprosjekter med tap i perioden 2019–2020. Underskuddene i alle de tre prosjektene er ført korrekt mot virksomhetskapitalen.